

Ruimtelijke onderbouwing Windmolens

Forteiland Pampus

**behorende bij aanvraag omgevingsvergunning 2
windmolens op Forteiland Pampus**

projectnummer 0465957.100
definitief
23 juni 2023

Ruimtelijke onderbouwing Windmolens

Forteiland Pampus

behorende bij aanvraag omgevingsvergunning 2 windmolens op Forteiland Pampus

projectnummer 0465957.100

definitief
23 juni 2023

Auteurs

M. Rotte

Opdrachtgever

Stichting Forteiland Pampus
Fort Pampus 1
1398 VE Muiden

Gecontroleerd:

M. P. W. Brienissen-Sterkenburg

datum	23 juni 2023
-------	--------------

beschrijving	definitief
--------------	------------

vrijgave	M. Brienissen-Sterkenburg
----------	---------------------------

Inhoudsopgave

Ruimtelijke onderbouwing Windmolens	2
1 Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doel	1
1.2 Projectgebied	2
1.3 Vigerend bestemmingsplan	4
1.4 Relatie met andere vergunningen	5
1.5 Leeswijzer	6
2 Planbeschrijving	7
2.1 Historische situatie	7
2.2 Huidige situatie	7
2.3 Toekomstige situatie	7
3 Relevant beleid	9
3.1 Rijksbeleid	9
3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)	9
3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)	9
3.1.3 Besluit ruimtelijke ordening (Bro)	10
3.1.4 Klimaatakkoord	11
3.1.5 Nationaal waterplan	11
3.2 Provinciaal beleid	12
3.2.1 Omgevingsvisie NH2050 - Balans tussen economische groei en leefbaarheid	12
3.2.2 Omgevingsverordeningen NH2020 en NH2022	12
3.2.3 Structuurvisie Noord-Holland 2040	15
3.2.4 Afwegingskader Energie in de Hollandse Waterlinies	17
3.2.5 Actieprogramma Klimaat 2020-2023	20
3.3 Regionaal beleid	21
3.3.1 Regionale Energiestrategie (RES 1.0) Noord Holland Zuid	21
3.3.2 Stelling van Amsterdam	22
3.4 Gemeentelijk beleid	25
3.4.1 Omgevingsvisie Gooise Meren (Ontwerp) – Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied	25
3.4.2 Actieplan Samen Sneller Duurzaam Gooise Meren (2017)	26
4 Milieu hygiënische aspecten	28
4.1 Bodem	28
4.2 Geluid	28

4.3	Luchtkwaliteit	29
4.4	Water	31
4.5	Flora en Fauna	33
4.6	Stikstofdepositie	37
4.7	Hinderlijke bedrijvigheid	38
4.8	Externe veiligheid	39
4.9	Archeologie en Cultuurhistorie	40
5	M.e.r.-beoordeling	42
6	Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid	44
6.1	Ruimtelijke uitvoerbaarheid	44
6.2	Economische uitvoerbaarheid	44
6.3	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	44
6.4	Urgentie project	44
7	Bijlagen	45

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Stichting Forteiland Pampus (hierna: de Stichting) is voornemens om Forteiland Pampus te transformeren naar een duurzaam, zelfvoorzienend eiland inclusief aanleghaven en bijgebouwen. Belangrijke onderdelen van deze transformatie zijn het nieuwe circulaire entreegebouw en een duurzaam energiesysteem. De onderdelen aanleghaven, bijgebouwen en nieuw circulair entreegebouw zijn separate onderdelen en zijn geen onderdeel van onderliggende aanvraag.

Het project Duurzaam energiesysteem Pampus, waarbij een innovatief, duurzaam en volledig zelfvoorzienend energiesysteem gerealiseerd zal worden, gaat bijdragen aan het drastisch terugdringen van CO₂ en het duurzaam inrichten van zowel stad als landelijk gebied in de provincie Noord-Holland. Zeker gelet op het feit dat jaarlijks het aantal bezoekers met meer dan 10% stijgt en het eiland aankeerst op structureel 100.000 bezoekers per jaar zal dit project een voorbeeldfunctie aannemen.

Het gehele duurzame energiesysteem is opgedeeld in twee fasen. Eén fase waarin het zonnenveld en bijbehorende technische ruimte is opgenomen (fase 1) en één fase voor het onderdeel windmolens (fase 2). De omgevingsvergunning (bouwen en milieu) voor fase 1 is verleend op 21 februari 2023. Onderhavige ruimtelijke onderbouwing is onderdeel van de aanvraag omgevingsvergunning (bouw) voor de twee windmolens. Voor het gehele energetisch programma zijn dus twee aanvragen omgevingsvergunning ingediend. Voorliggende ruimtelijke onderbouwing ziet op de ontwikkeling van de twee kleinschalige windmolens. Voor een uitgebreide toelichting op het gehele energetisch systeem wordt verwezen naar bijlage 1 – Van diesel naar duurzaam; oplegnotitie vergunningsaanvraag energetisch systeem d.d. 17 juni 2022.

Figuur 1-1. Impressie planvoornemen

1.2 Projectgebied

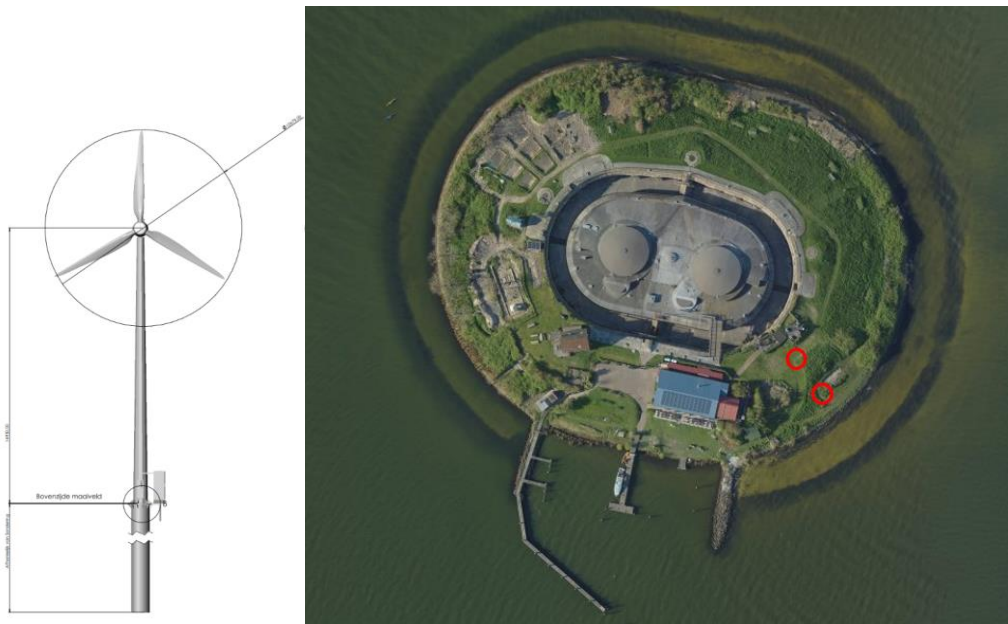
Forteiland Pampus is gelegen in het IJ-meer (zie figuur 1-2), ter hoogte van de zandbank “Pampus”. Het eiland ligt op circa 3,2 km hemelsbreed, of 20 minuten varen, van Muiden. Muiden ligt ten zuiden van het Forteiland.

Pampus is een kunstmatig ontworpen eiland. Op dit eiland bevindt zich in de huidige situatie een fort, een paviljoen, en enkele bijgebouwen. Pampus is onderdeel van de gemeente Gooise Meren nabij Muiden in het IJmeer, in de provincie Noord-Holland.

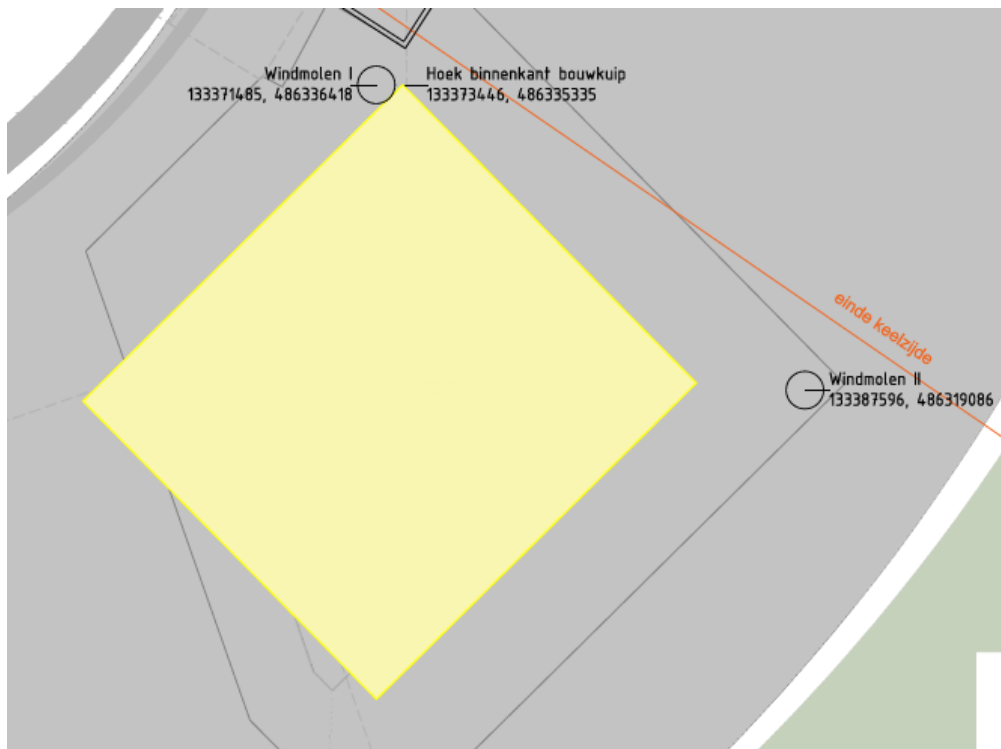

Figuur 1-2 Ligging van Pampus (bron: Cyclomedia 2021)

De windmolens zijn voorzien aan de zuidoostkant van het eiland (zie globale ligging in figuur 1-3). Rondom deze locatie lag voorheen een kolenveld. De identieke windmolens hebben een masthoogte van 15 meter en een maximale tiphoogte van 20 meter. In de vergunning procedure voor het zonneveld en de ondergrondse technische ruimte (fase 1) (verleend d.d. 21 februari 2023) zijn aanleg de benodigde fundering en kabels en leidingen ten behoeve van windmolens meegenomen. In dat kader zijn ook de benodigde onderzoeken tbv de archeologische dubbelbestemming op het Forteiland meegenomen. (zie hiervoor aanvraag omgevingsvergunning kenmerk wabo AZ_WABO-22-2145) zaaknummer 2417889).

Figuur 1-3 impressie windmolen en globale beoogde ligging windmolens

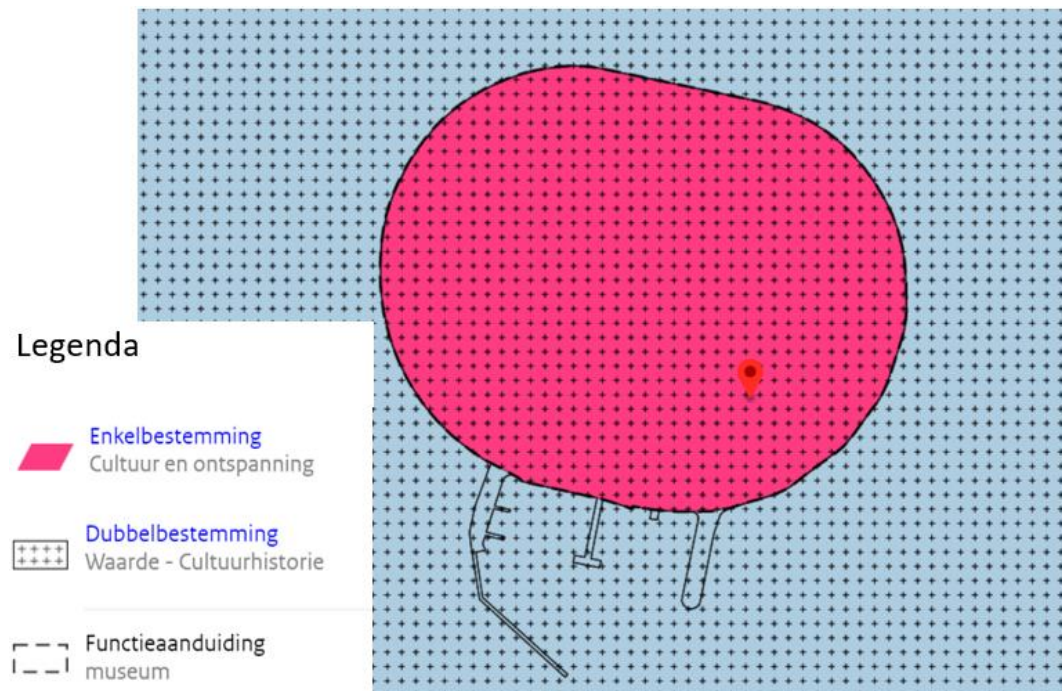
Figuur 1-4: ligging windmolens (zie zwarte cirkels. Het gele vlak geeft het toekomstige zonneveld en de daaronder gelegen technische ruimte weer)

1.3 Vigerend bestemmingsplan

Het projectgebied maakt deel uit van het bestemmingsplan Landelijk Gebied (deels onherroepelijk in werking, vastgesteld 19-6-2014) en Paraplubestemmingsplan Archeologie Gooise Meren (vastgesteld 21-12-2022).

Ter plaatse van de windmolens zijn de gronden bestemd als: Cultuur en Ontspanning, en ligt er tevens een dubbelstemming "Waarde-Cultuurhistorie" en een functieaanduiding "Museum" (op het hele eiland). Voor archeologie geldt op grond van het paraplubestemmingsplan de dubbelbestemming 'Waarde-Archeologie 2'.

Figuur 1-5. Uitsnede verbeelding bestemmingsplan "Landelijk Gebied" (bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

Het projectgebied valt onder de enkelbestemmingen 'Cultuur en ontspanning'. De gronden zijn bestemd voor het behouden, versterken en benutten van de cultuur- en militairhistorische waarden, museaal recreatief medegebruik, educatie, zakelijke bijeenkomsten en daarbij behorende horecavoorziening. Het projectgebied heeft daarnaast de functieaanduiding 'museum'.

Binnen 'Cultuur en ontspanning' mag de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde maximaal 2,5 meter bedragen. De binnenplanse afwijkingsmogelijkheid (in art. 10.3, sub f) maakt het alleen mogelijk om aanlegsteigers te realiseren. De ontwikkeling van twee windmolens op deze locatie is niet mogelijk binnen het vigerende bestemmingsplan. Binnenplans afwijken is niet mogelijk. Daarom wordt middels artikel 2.12, lid 1, onder a, onder 3 van de Wabo (uitgebreide vergunningsprocedure) afgeweken van het vigerend bestemmingsplan. Voorliggend document levert een onderbouwing waarmee het bevoegd gezag een omgevingsvergunning voor het afwijken van het vigerend bestemmingsplan kan verlenen.

1.4 Relatie met andere vergunningen

Voor de realisatie van de twee windmolens op het Forteiland is een ontheffing van de provinciaal omgevingsverordening van Gedeputeerde Staten van Provincie Noord – Holland noodzakelijk. Voor wat betreft de ontheffing van Gedeputeerde Staten noodzakelijk in het kader van de Omgevingsverordening voor het realiseren van twee windmolens.

Naast een omgevingsvergunning ten behoeve van de activiteit bouwen is er eveneens een omgevingsvergunning voor de activiteit milieu noodzakelijk. De omgevingsvergunning milieu is reeds ingediend in het kader van de algehele ontwikkeling van het energetisch systeem voor Forteiland Pampus (zie eerder).

Met betrekking tot de dubbelbestemming archeologie is in de fase voor de omgevingsvergunning voor het energetisch systeem nader onderzoek uitgevoerd en geaccordeerd door gemeente. De aanvraag met betrekking tot de benodigde vergunning in het kader van de Wet Natuurbescherming is ook middels een separate vergunningsprocedure aangevraagd.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een planbeschrijving van het initiatief. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het geldende beleidskader. Vervolgens wordt in hoofdstuk 4 een toelichting op de relevante milieu hygiënische en planologische aspecten gegeven. Hoofdstuk 5 heeft betrekking op de financiële en maatschappelijke uitvoerbaarheid.

2 Planbeschrijving

2.1 Historische situatie

In deze paragraaf wordt ingegaan op de historie van Forteiland Pampus om daarmee de context van de ontwikkeling te schetsen. Forteiland Pampus is gebouwd tussen 1887 en 1895 en maakt deel uit van de Stelling van Amsterdam, een linie van forten, batterijen, dijken en sluizen die bedoeld waren om Amsterdam te verdedigen. De naam komt van de ondiepte Pampus, waar in de 17^e eeuw schepen tijdelijk moesten blijven liggen wanneer de ondiepte niet gepasseerd kon worden.

De bedoeling van de Stelling was om het mogelijk te maken om het gebied eromheen te kunnen inunderen en zo een eventuele aanval af te wenden. Er is op de forten echter nooit gevochten, doordat de opkomst van het vliegtuig de stelling overbodig maakte.¹

Het doel van het Forteiland Pampus was in eerste instantie het tegengaan van beschieting van de stad Amsterdam vanaf zee, in tweede instantie het tegengaan van een benadering van de stad Amsterdam vanaf zee, en in derde instantie het tegengaan van vijandelijke ondernemingen tegen andere delen van de stelling. Na 1932 functioneerde het fort alleen nog op dit laatste punt.² In 1933 werd het fort buiten gebruik gesteld vanwege de Afsluitdijk die een jaar eerder was geopend. In 1952 werd het fort opgeheven als vestingwerk. In de daaropvolgende periode werd het fort verwaarloosd, totdat het aan het begin van deze eeuw werd gerenoveerd en ingericht voor bezoekers.

Zelfvoorzienend

Forteiland Pampus kon zelfvoorzienend functioneren. Vanwege het ontbreken van walaansluitingen op de wal, was het noodzaak dat het eiland zelf kon voorzien in energie, drinkwater en dergelijke. Alleen voedsel- en kollenvoorraden dienden geleverd te worden. Dit zelfvoorzienende karakter van het eiland is deels verloren gegaan door de jaren heen.

2.2 Huidige situatie

De windmolens zijn voorzien op gronden die in de huidige situatie als grasland gebruikt worden.

2.3 Toekomstige situatie

Om te komen tot een duurzaam, zelfvoorzienend eiland is een nieuw duurzaam energiesysteem beoogd. De twee windmolens vormen daar onderdeel van. Deze worden geplaatst op de locatie

---

¹ www.stellingvanamsterdam.nl.

² www.stelling-amsterdam.nl/forten/pampus/index.php.

van het voormalige steenkolenpark (zie paragraaf 1.2). De windmolens hebben een masthoogte van 15 meter en een maximale tiphoogte van 20 meter hoog. Het gaat om windmolens type BW10.

3 Relevant beleid

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) schetst een duurzaam toekomstperspectief voor de leefomgeving in Nederland in 2050. De visie geeft richting en helpt om keuzes te maken; te kiezen voor slimme combinaties van functies; uit te gaan van de specifieke kenmerken en kwaliteiten van gebieden. Het Rijk heeft voor alle nationale belangen een zogenaamde systeemverantwoordelijkheid. Voor een aantal belangen is het Rijk zelf eindverantwoordelijk. Maar voor een groot aantal nationale belangen zijn dat de medeoverheden. De NOVI richt zich op die ontwikkelingen waarin meerdere nationale belangen bij elkaar komen, en keuzes in samenhang moeten worden gemaakt tussen die nationale belangen. De volgende 4 prioriteiten zijn geformuleerd:

1. Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie.
2. Duurzaam economisch groeipotentieel.
3. Sterke en gezonde steden en regio's.
4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied.

Relatie met de voorgenenomen ontwikkeling

Voor het projectgebied geldt dat er geen nationale belangen uit de NOVI in het geding zijn. Met het initiatief wordt wel een bijdrage geleverd aan de energietransitie. Het initiatief is dan ook niet strijdig met de Omgevingsvisie.

3.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro)

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is op 30 december 2011 in werking getreden. In het Barro worden een aantal projecten die van rijksbelang zijn met name genoemd en met behulp van digitale kaartbestanden exact ingekaderd. Per project worden vervolgens regels gegeven, waaraan ruimtelijke plannen moeten voldoen. Binnen het Barro worden de volgende onderdelen besproken:

- Project Mainportontwikkeling Rotterdam;
- Kustfundament;
- Grote rivieren;
- Waddenzee en waddengebied;
- Defensie;
- Erfgoederen van uitzonderlijke universele waarde.

In oktober 2012 is het besluit aangevuld met de ruimtevraag voor de onderwerpen veiligheid op rijkswegen, toekomstige uitbreiding van infrastructuur, de elektriciteitsvoorziening, de Ecologische Hoofdstructuur (EHS), de veiligheid van primaire waterkeringen, reserveringsgebieden voor

hoogwater, maximering van de verstedelijkingsruimte in het IJsselmeer en is het onderwerp duurzame verstedelijking in regelgeving opgenomen. Per 1 juli 2016 zijn er nog enkele wijzigingen van de Barro van kracht geworden. Deze wijzigingen hebben geen directe invloed op de voorgenomen ontwikkeling.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Met de voorgenomen ontwikkeling is geen sprake van grootschalige elektriciteitsopwekking van nationaal belang. Er komen geen nationale belangen in het geding. De beoogde ontwikkeling is niet in strijd met de beleidsregels zoals deze zijn opgenomen in het Barro.

3.1.3 Besluit ruimtelijke ordening (Bro)

Op 1 oktober 2012 is in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) de 'ladder voor duurzame verstedelijking' (verder: 'de ladder') als motiveringseis opgenomen. Doel van de ladder is het bereiken van een goede ruimtelijke ordening door optimale benutting van de ruimte in stedelijke gebieden. Het Rijk wil met de introductie van de ladder vraaggerichte programmering bevorderen. De ladder beoogt een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten.

Sinds 1 juli 2017 is de 'nieuwe' ladder voor duurzame verstedelijking in werking getreden. De traditionele drie opeenvolgende treden van 'de ladder' zijn hierbij komen te vervallen. De belangrijkste wijzigingen van de voorgaande regeling betreffen:

- de begrippen 'actuele' en 'regionale' zijn geschrapt;
- de nieuwe Ladder bevat geen treden meer. De treden 1 en 2 zijn samengevoegd en trede 3 is geschrapt;
- voor ontwikkelingen buiten bestaand stedelijk gebied geldt een uitgebreide motiveringsplicht;
- er is een nieuw artikellid toegevoegd voor de Laddertoets bij uitwerkings- en wijzigingsplannen. De Laddertoets kan dan worden doorgeschoven naar het moment van vaststelling van het wijzigings- of uitwerkingsplan;
- de huidige definities worden niet gewijzigd. De uitgezette lijn in de jurisprudentie blijft hiermee in stand.

Deze wijziging heeft als doel de regeling te vereenvoudigen, waarbij de effectiviteit van het instrument behouden moet blijven. Een onderzoek naar de behoefte heeft slechts tot doel na te gaan of de vestiging van een functie in overeenstemming is met een goede ruimtelijke ordening. Concreet betekent dit dat met betrekking tot de economische behoefte, de marktvraag of de beoordeling van de mogelijke of economische gevolgen van die vestiging ruimtelijke effecten (bijv. leegstand) relevant zijn. Artikel 3.1.6. lid 2 van het Bro luidt als volgt:

“De toelichting bij een bestemmingsplan dat een nieuwe stedelijke ontwikkeling mogelijk maakt, bevat een beschrijving van de behoefte aan die ontwikkeling, en, indien het bestemmingsplan die ontwikkeling mogelijk maakt buiten het bestaand stedelijk gebied, een motivering waarom niet binnen het bestaand stedelijk gebied in die behoefte kan worden voorzien.”

Dat betekent: eerst bepalen of een nieuwe ontwikkeling een nieuwe stedelijke ontwikkeling betreft, vervolgens kijken of er vraag is naar een bepaalde nieuwe ontwikkeling, en daarna analyseren of het bestaande stedelijk gebied of bestaande bebouwing kan worden hergebruikt.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het realiseren van twee windmolens op Pampus draagt bij aan de ambitie van het Rijk om meer energie uit duurzame bronnen te halen. De ontwikkelingen op het eiland behoren niet tot een 'nieuwe stedelijke ontwikkeling'. Het doorlopen van de ladder is om deze reden niet noodzakelijk.

3.1.4 Klimaatakkoord

In het Klimaatakkoord stelt het kabinet een centraal doel: het terugdringen van de uitstoot van broeikasgas in Nederland met 49% ten opzichte van 1990. Het kabinet pleit in Europa voor een broeikasgasreductie van 55% in 2030. Daarbij is de doelstelling om in 2030 tot minimaal 35 TWh energie te komen uit zon en wind op land. In het Energieakkoord voor duurzame groei (SER 2013) is een doel gesteld van 16% hernieuwbare energie in 2023.

Het is evident dat deze opgave ruimte vergt en inzet van gemeenten vraagt. Daarom is in het Klimaatakkoord afgesproken dat gemeenten, georganiseerd in regio's, plannen ontwikkelen om deze 35 TWh te verdelen en te accommoderen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

De twee windmolens dragen, tezamen met de overige onderdelen van het toekomstig energiesysteem op Pampus, waarmee het eiland zelfvoorzienend wordt, bij aan de doelen van het Rijk om in 2030 35 TWh energie op te wekken uit zon en wind op land.

3.1.5 Nationaal waterplan

De "Vierde Nota Waterhuishouding" is in december 2009 vervangen door het "Nationaal Waterplan". De "Vierde Nota Waterhuishouding" ging uit van integraal waterbeheer en een watersysteembenadering. Dit wordt met het "Nationaal Waterplan" voortgezet. Het beleidsdoel is het realiseren en in stand houden van duurzame en klimaatbestendige watersystemen. Het koppelen van andere nationale opgaven en maatschappelijke ontwikkelingen middels gebiedsgerichte aanpak. Bij de besluitvorming over ruimtelijke ontwikkelingen krijgen de waterspecten een zwaarder belang in de afweging, dan onder het beleid van de "Vierde Nota" het geval was. Het "Nationaal Waterplan" is de structuurvisie voor de ruimtelijke aspecten.

Relatie met voorgenomen ontwikkeling

De ontwikkeling heeft door zijn kleinschaligheid geen impact op het in stand houden van duurzame en klimaatbestendige watersystemen.

3.2 Provinciaal beleid

3.2.1 Omgevingsvisie NH2050 - Balans tussen economische groei en leefbaarheid

De omgevingsvisie Noord-Holland 2050 is op 19 november 2018 door Provinciale Staten (PS) vastgesteld. De provincie Noord-Holland wil balans tussen economische groei en leefbaarheid. Dit betekent dat in heel Noord-Holland een basiskwaliteit van de leefomgeving wordt gegarandeerd. Er zijn randvoorwaarden geformuleerd hoe om te gaan met klimaatverandering. De provincie ontwikkelt zoveel mogelijk natuur-inclusief en met behoud van (karakteristieke) landschappen, clustert ruimtelijke economische ontwikkelingen rond infrastructuur en houdt rekening met de ondergrond.

5 bewegingen

In de visie zijn 5 bewegingen met ontwikkelprincipes beschreven voor de ontwikkeling van de leefomgeving.

1. Dynamisch schiereiland. Hierin is het benutten van de unieke ligging van Noord-Holland, te midden van water, leidend.
2. Metropool in ontwikkeling. Hierin wordt beschreven hoe de Metropoolregio Amsterdam steeds meer als één stad functioneert.
3. Sterke kernen, sterke regio's, gaat over de ontwikkeling van centrumgemeenten die de gehele regio waarin ze liggen vitaal houden.
4. Nieuwe energie, benut de economische kansen van de energietransitie.
5. Natuurlijk en vitaal landelijke omgeving, staan het ontwikkelen van natuurwaarden en een economisch duurzame agrarische sector centraal.

Provincie Noord-Holland heeft ten opzichte klimaatverandering de volgende ambities:

- een klimaatbestendig en waterrobuust Noord-Holland;
- ontwikkeling van een richte stad, land en infrastructuur klimaatbestendig en waterrobuust;
- overall wordt voldaan aan de wettelijke basiskwaliteit voor een gezonde en veilige leefomgeving voor mens, planten en dieren;
- alle nieuwe ruimtelijke (her)ontwikkelingen doorlopen een klimaatstresstest.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Met de ontwikkeling van de twee windmolens op Forteiland Pampus wordt een bijdrage geleverd aan het ontwikkelprincipe 'dynamisch schiereiland' en 'nieuwe energie'. Het initiatief past zodoende in de omgevingsvisie NH2050.

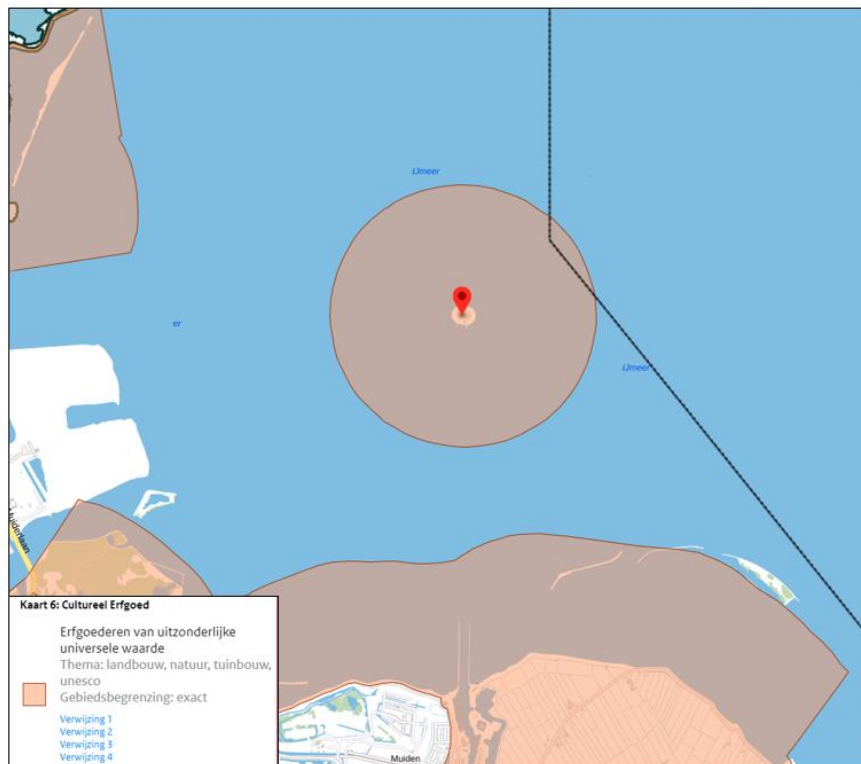
3.2.2 Omgevingsverordeningen NH2020 en NH2022

De Provinciale Staten hebben op 23 mei 2022 twee Omgevingsverordeningen vastgesteld, de 1^e herziening NH2020 en de NH2022. De NH2022 treedt in werking tegelijk met de Omgevingswet. De omgevingsverordeningen NH2020/2022 vervangen de voorgaande bestaande verordeningen

die betrekking hebben op de leefomgeving, zoals de Provinciale Ruimtelijke Verordening, de Provinciale Milieuverordening, de Watervverordeningen en de Wegenverordening. De provincie wil met de omgevingsverordening NH 2020 ontwikkelingen, zoals woningbouw en de energietransitie, mogelijk maken en zet in op het beschermen van mooie en bijzondere gebieden in Noord-Holland. Waarin een evenwichtige balans tussen economische groei en leefbaarheid centraal staat. De belangrijkste belangrijke ambities voor Noord-Holland, zoals omschreven in de Omgevingsvisie, zijn verankerd in de nieuwe Omgevingsverordening Noord-Holland.

Forteiland Pampus is toegewezen als cultureel erfgoed, zie ook onderstaand figuur.

Figuur 3-1. Uitsnede omgevingsverordening, kaart 6: cultureel erfgoed (bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

Het is van belang dat de kernkwaliteiten van de werelderfgoederen in stand blijven of versterkt worden. Een nieuw ruimtelijk plan mag alleen ontwikkelingen opnemen die de kernkwaliteiten niet aantasten. Hiervan kan afgeweken worden als gaat het om: een grootschalige stads- of dorpsontwikkellocatie, glastuinbouwlocatie of een grootschalig bedrijventerrein of infrastructuurproject. Hierbij moet er aan de volgende vereisten worden voldaan:

- er is sprake van een groot openbaar belang
- er zijn geen reële alternatieven en

- er worden voldoende maatregelen genomen ten aanzien van mitigeren of compenseren. Hiervoor kunnen Gedeputeerde Staten nadere regels stellen

De Nieuwe Hollandse Waterlinie valt binnen het cultureel erfgoed van de provincie Noord-Holland, waar ook Forteiland Pampus onderdeel van is. De kernkwaliteiten van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zijn de volgende:

1. Het unieke, in samenhang met het landschap ontworpen negentiende en twintigste-eeuwse hydrologische en militairverdedigingssysteem, bestaande uit:
  - a. Inundatiegebieden
  - b. zone met verdedigingswerken als forten, batterijen, lunetten betonnen mitrailleurkazematten en groepsschuilplaatsen in hun samenhang met de omgeving;
  - c. voormalige schootsvelden (visueel open) en verboden kringen (merendeels onbebouwd gebied) rondom de forten;
  - d. waterwerken als waterlichamen, sluizen, inlaten, duikers, en dijken functionerend in samenhang met verdedigingswerken en inundatiegebieden;
  - e. overige elementen als beschutte wegen, (resten van) loopgraven en tankgrachten;
  - f. de landschappelijke inpassing en camouflage van de voormalige militaire objecten;
  - g. de historische vestingstructuur van de vestingsteden Muiden, Weesp, Naarden, Nieuwersluis, Gorinchem en Woudrichem;
2. Grote openheid.
3. Groen en overwegend rustig karakter.

Plaatsing van windturbines is momenteel nog niet toegestaan binnen de UNESCO-werelderfgoederen volgens de huidige omgevingsverordening. Met het oog op alle aanstaande en noodzakelijke ontwikkelingen ligt daarom de nieuwe omgevingsverordening momenteel voor ter besluitvorming.

In de omgevingsverordening 2022 zijn regels opgenomen voor kleine windturbines in landelijk gebied (artikel 6.27b), die buiten de zoekgebieden vallen voor wind en zon. De bouw van kleine windturbines (één per bouwperceel) zijn toegestaan, als:

- a. De windturbine wordt gebouwd op een agrarisch bouwperceel of op een bouwperceel van ten minste één hectare waar een stedelijke activiteit is toegestaan;
- b. De ashoogte niet meer bedraagt dan 15 meter vanaf het maaiveld;
- c. De windturbine in landschappelijk opzicht aansluit op de bijbehorende bebouwing; en
- d. De windturbine zorgvuldig ruimtelijk wordt ingepast.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Door de ontwikkelingen van de windmolens op het eiland, zullen de kernkwaliteiten van UNESCO-werelderfgoed, Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam niet aangetast worden. Dit wordt onderbouwd in 3.2.4 en 3.3.2.

In de ontwerp omgevingsverordening zijn ook regels opgenomen voor windenergie in het landelijk gebied. Het plan voldoet echter niet aan de afwijkingsregels die binnen het werkingsgebied 'landelijk gebied' de bouw van één windturbine mogelijk maken (artikel 6.27b van de OVN2020). Voor de realisatie van twee windmolens is een aanvraag voor ontheffing zoals bedoeld in artikel 13.4, bij Gedeputeerde Staten noodzakelijk. Vanuit de provincie is reeds aangegeven dat voorstelbaar wordt bevonden dat Gedeputeerde Staten (GS) een ontheffing kan verlenen. Daarbij spelen de volgende overwegingen een rol:

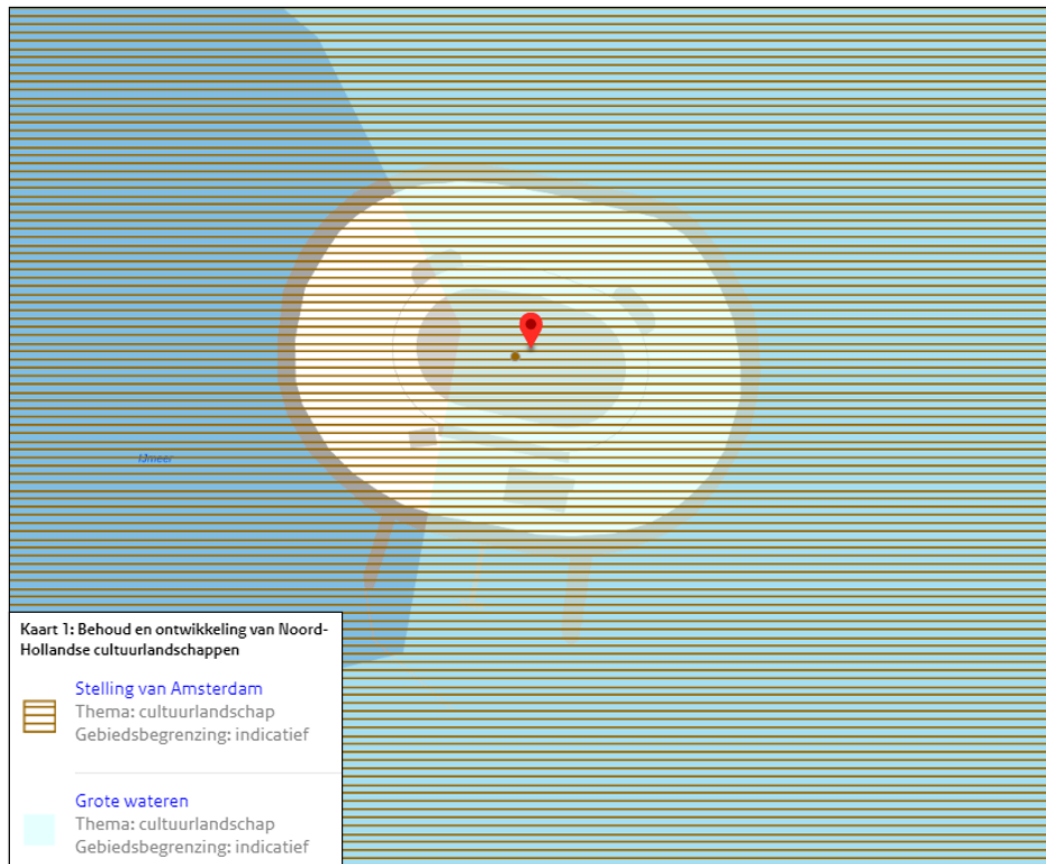
- Forteiland Pampus niet is en kan worden aangesloten op het bestaande stroomnet;
- in de huidige situatie gebruik gemaakt moet worden van vervuilende dieselaggregaten;
- de windmolens onderdeel uit maken van een energiesysteem dat er voor moet zorgen dat Forteiland Pampus jaarrond zelfvoorzienend is;
- de plaatsing van de windmolens voldoet aan het Afwegingskader Energietransitie Hollandse Waterlinies (zie paragraaf 3.2.4).

Het ontwerpbesluit van de ontheffing zal tezamen met het ontwerpbesluit en andere deelbesluiten op de aanvraag omgevingsvergunning ter inzage worden gelegd.

3.2.3 Structuurvisie Noord-Holland 2040

In Structuurvisie Noord-Holland 2040 is de provinciale visie voor het ruimtelijk- en milieudomein in de komende jaren opgenomen. Hierin geeft de provincie Noord-Holland prioriteit aan het opwekken van duurzame energie en heeft de ambitie om de duurzame energiesector te versterken. Het verduurzamen van de energievoorziening zal sneller en efficiënter verlopen als wordt ingezet op innovatie en het versterken van bedrijvigheid. De provincie Noord-Holland wil de economische kansen benutten die de verduurzaming van de energievoorziening biedt en zal de energiesector ondersteunen vanuit de verwachting dat wanneer de prijzen zullen dalen, meer zal worden geïnvesteerd in duurzame energie. Balans tussen economische potentie en maatschappelijk draagvlak is hierbij van groot belang. Het beleid voor duurzame energie is daarbij ingezet op vier speerpunten:

- duurzaam bouwen (vooral duurzaam renoveren);
- offshore windenergie (inclusief kennisontwikkeling);
- zonne-energie;
- biomassavergassing (vooral kennisontwikkeling).

Figuur 3-2. Uitsnede structuurvisie Noord-Holland 2040 (bron: Ruimtelijkeplannen.nl)

De verschillende landschappen en de rijkdom aan cultuurhistorie zijn de kracht van Noord-Holland. De veenweiden, de droogmakerijen, de West-Friese Omringdijk, de Stelling van Amsterdam en het Blauwe Hart (Markermeer-IJmeer) zijn geliefd en uniek. Ze maken Noord-Holland tot een prettige provincie om te wonen, te werken en te recreëren. De landschappen zijn van groot belang voor de aantrekkelijkheid van Noord-Holland als vestigingsplaats voor internationaal concurrerende bedrijven en hun kenniswerkers.

De Provincie Noord-Holland wil deze (cultuur)landschappen optimaal gebruiken door hun kenmerken te koesteren en te benutten bij nieuwe ontwikkelingen. De Provincie zorgt dat ontwikkelingen die buiten bestaand bebouwd gebied tot stand komen, plaatsvinden op basis van de karakteristieke eigenschappen, het zogenaamde Landschaps-DNA, van de verschillende landschappen. Nieuwe plannen dienen de ontwikkelingsgeschiedenis, de ordeningsprincipes en bebouwingskarakteristiek van het landschap en de inpassing in de bredere omgeving als uitgangspunt te hanteren. Mogelijke negatieve effecten dienen te worden gecompenseerd.

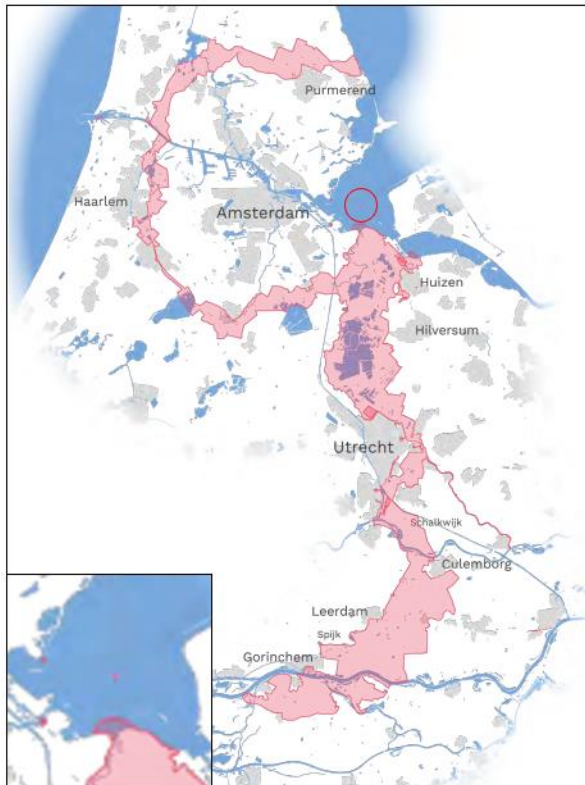
De Provincie Noord-Holland omschrijft ruimtelijke kwaliteit aan de hand van kernkwaliteiten van het landschap. Natuurlijke omstandigheden en vooral ook menselijk handelen, hebben in ieder landschap hun eigen sporen nagelaten. Nieuwe ontwikkelingen moeten zich tot deze karakteristieken verhouden. Elk landschapstype heeft zijn eigen specifieke kernkwaliteiten die gebieden een eigen karakter en identiteit geven. De voornaamste kernkwaliteiten zijn: archeologie en tijdsdiepte (tezamen 'ondergrond'), aardkundige waarden, historische structuurlijnen, cultuurhistorische objecten en openheid, duisternis en stilte (tezamen landschaps-DNA) en dorps-DNA.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Forteiland Pampus maakt onderdeel uit van de Stelling van Amsterdam. De voorgenomen ontwikkeling zal de kernkwaliteiten niet aantasten, maar juist versterken. Zie ook paragraaf 3.2.4 en 3.3.2.

3.2.4 Afwegingskader Energie in de Hollandse Waterlinies

De provincie Noord-Holland heeft het Afwegingskader Energie in de Hollandse Waterlinies vastgesteld op 13 januari 2022. Het kader is een praktisch hulpmiddel dat aangeeft waar ruimte lijkt te zijn voor energieopwekking en waar initiatieven de unieke waarden van het werelderfgoed zouden kunnen aantasten. In onderstaand figuur is de begrenzing van het werelderfgoed weergegeven.

Figuur 3-3: Begrenzing werelderfgoed (locatie Forteiland Pampus aangegeven met rode cirkel) Bron: Hollandse Waterlinies Afwegingskader.

Voor UNESCO-werelderfgoed Hollandse Waterlinies geldt dat landschappelijke en cultuurhistorische waarden beschermd moeten worden. De ruimtelijke druk op de Waterlinies is echter hoog en er is veel vraag naar plekken voor het opwekken van bijvoorbeeld zon- en windenergie, zoals in de Regionale Energie Strategie (RES). De kijk van UNESCO op werelderfgoederen is in de loop der jaren langzaam aan het veranderen: van 'behoud door bescherming' naar 'behoud door ontwikkeling'. De wens en noodzaak voor Nederland om haar energievoorziening te verduurzamen, heeft invloed op de inrichting van Nederland. Voor de opwekking van windenergie en zonne-energie horen de volgende regels in acht te worden genomen.

Waar lijkt er ruimte voor energiewinning en waar kunnen initiatieven leiden tot aantasting van de unieke waarden? De vier siteholders van de Hollandse Waterlinies, Noord-Holland, Utrecht, Gelderland en Noord-Brabant, hebben een praktisch hulpmiddel ontwikkeld voor zowel initiatiefnemers als plantoetsers.

Het Afwegingskader maakt duidelijk waar ruimte lijkt te zijn voor energiewinning en waar initiatieven kunnen leiden tot een significant negatief effect op de werelderfgoedwaarden. Het Afwegingskader zegt niet of iets wel of niet mag, maar geeft meer inzicht in de betekenis van de huidige beleidsregels van Rijk en provincie.

De huidige verbodsbepalingen in de Omgevingsverordening Noord – Holland 2020 voor initiatieven voor zon en wind binnen de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie komen te vervallen. Daarvoor in de plaats wordt het Afwegingskader opgenomen. Voor initiatieven voor wind en zon op land die ook in andere beschermingsregimes- zoals Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)- gelden onverlet de regels voor deze beschermingsregimes zoals opgenomen in de Omgevingsverordening Noord-Holland 2020/2020.

Het genoemd afwegingskader richt zich op grootschalige vormen van wind en zonne-energie. Voor kleine zonne- en wind initiatieven die in eigen behoefte van een fort/woning/agrarisch bedrijf voorzien is maatwerk nodig. Nader onderzoek als ware het een light-versie Health Impact Assessment (HIA) biedt inzicht of dergelijke kleine initiatieven voor eigen behoefte passend zijn. Die insteek heeft Pampus destijds, met het (laten) opstellen van de cultuurhistorische waardeanalyse (zie bijlage 1) al ingezet. Hieronder gaan we er nader op in.

Eigen behoefte

De inpassing van windenergie op Pampus valt onder de kleine windinitiatieven en is aantoonbaar alleen voor de eigen behoefte. Zonder kabel naar de vaste wal geldt aantoonbaar dat alle opgewekte energie ook uitsluitend gebruikt kan worden op het eiland. Alle doorrekeningen en modelleringen zijn dan ook gericht op het lokaal opwekken en ook weer lokaal gebruiken van de energie.

Kernkwaliteiten UNESCO

Van belang is dat de in te passen opwek van windenergie de kernkwaliteiten van Pampus en de Stelling van Amsterdam niet aantasten. De kernkwaliteiten van Pampus als onderdeel van UNESCO-werelderfgoed Stelling van Amsterdam zijn beschreven in het Beeldkwaliteitsplan Stelling van Amsterdam (BKP) (hoofdstuk 6, uitwerking deelgebied 1 IJmeer) en in het Ruimtelijk Beleidskader (RK) Stelling van Amsterdam. In beide documenten zijn het enerzijds het open schootsveld en anderzijds de zichtlijnen binnen de fortendriehoek die als kernkwaliteit behouden moeten blijven.

In de opgestelde Cultuurhistorische waardeanalyse wordt duidelijk dat deze kernkwaliteiten niet worden aangetast met de nieuwe inpassingen. Sterker nog, in het landschap zullen in de toekomst schootsveld en zichtlijnen naar de belendende forten Diemen en Durgerdam juist benadrukt worden:

Windenergie

De windmolens worden geplaatst bij dezelfde plek waar historisch ook de windmolen was ontworpen. Buiten de zichtlijnen en buiten het schootsveld fungeerde deze historische windmolen ter bemaling van de droge gracht. Totdat de stoommachine het later overnam. Door deze inpassing

wordt de historische werking en indeling van het eiland benadrukt, zo wordt ook door het kwaliteitsteam Hollandse waterlinies in haar advies (zie bijlage 2) onderschreven.

Momenteel ligt bij de provincie Noord-Holland de concept Gebiedsanalyse Vechtstreek Noord voor ter besluitvorming. Deze maakt onder andere melding van de fortendriehoek en diens kernkwaliteiten, met vergelijkbare strekking als de twee voornoemde documenten.

Dit document is nog niet vastgesteld door het college en heeft nog geen rechtskracht zoals het hier voorgenoemde Beeldkwaliteitsplan (BKP) en Ruimtelijk beleidskader (RK). Het is de bedoeling dat wanneer het college alle gebiedsanalyses Hollandse Waterlinies heeft vastgesteld, gekoppeld aan een actuele Omgevingsverordening, dat het BKP en RK komen te vervallen net als de tekst in de Leidraad Landschap en Cultuur wat betreft Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinies. Daarom is het goed hier al melding te maken van deze documentatie.

Relatie met voorgenomen ontwikkeling.

Forteiland Pampus maakt onderdeel uit van het UNESCO werelderfgoed Hollandse Waterlinies. Nieuwe ontwikkelingen vragen daarom grote zorgvuldigheid omtrent het behoud van cultuurhistorische waarden. De windmolens zijn onderdeel van een kleinschalig energie initiatief, dat aantoonbaar voor eigen gebruik bedoeld is en op een zorgvuldige manier wordt ingepast op het eiland. De voorgenomen ontwikkeling past daarom binnen het Afwegingskader Energie in de Hollandse Waterlinies. (En bijbehorende documenten inzake de kernkwaliteiten van Pampus zoals BKP en RK).

3.2.5 Actieprogramma Klimaat 2020-2023

In 2020 is het Actieprogramma Klimaat 2020-2023 vastgesteld. In dit actieprogramma staan de acties die de provincie uitvoert om bij te dragen aan het Klimaatakkoord. Het Klimaatakkoord focust op de reductie van de CO₂-uitstoot. Onderdeel van het Actieprogramma Klimaat 2020-2023 is de energietransitie, dat zich richt op de regionale energiestrategieën, zonne- en windenergie, waterstof, warmtetransitie en energie-infrastructuur.

De energietransitie biedt kansen voor de Noord-Hollandse economie en de verduurzaming van de samenleving. De provincie kiest voor verschillende routes, gezien de hoge urgentie. De focus ligt allereerst op een passende energie-infrastructuur. Daarnaast is er een Regionale energiestrategie (RES) opgesteld, voor het noordelijke en zuidelijke deel van de provincie. Dit is een samenwerkingsproces tussen organisatie en inwoners, waar kansen wordt gezien de energietransitie vorm te geven en te versnellen. Hierdoor wordt de lokale opwek van duurzame energie verdubbeld. Daarnaast ziet de provincie kansen voor waterstof.

Energie infrastructuur

De energie infrastructuur dient voldoende capaciteit te hebben voor het slagen van de energietransitie. Alleen een verzwaring van het elektriciteitsnet is niet voldoende, er dient ook te worden geïnvesteerd in waterstof- en warmtenetten. De opgave is een geïntegreerd, hybride

energiesysteem waarin elektriciteit, waterstof, warmte en CO₂ elkaar aanvullen en deels kunnen vervangen.

Energie-opwek

Duurzame energie wordt opgewekt met wind op zee (een taak van het Rijk), wind op land en een mix van duurzame en ook innovatieve technieken. Daarnaast wordt er gekozen voor zon op het dak, land en water. Het opwekken van elektriciteit vraagt ruimte. Ruimte in Noord-Holland is schaars is, daardoor dienen functies zorgvuldig te worden afgewogen en afgestemd. Noord-Holland juicht meervoudig gebruik van ruimte toe.

Relatie met voorgenomen ontwikkeling

De ontwikkeling van twee windmolens draagt bij aan de CO₂-reductie doelen van Noord-Holland. Daarnaast heeft Forteiland Pampus geen aansluiting nodig op het elektriciteits-netwerk op het vaste land, doordat zij in de eigen opwek voorzien van (duurzame) energie. Voorliggende ontwikkeling is niet strijdig met het Actieprogramma Klimaat 2020-2023.

3.3 Regionaal beleid

3.3.1 Regionale Energiestrategie (RES 1.0) Noord Holland Zuid

Om invulling te geven aan de gemaakte afspraken in het Klimaatakkoord werken overheden, netbeheerders, maatschappelijke organisaties, ondernemers en inwoners uit de 'energieregio' Noord-Holland Zuid samen aan de Regionale Energiestrategie. De focus van de RES ligt op de opgaven van de sectortafels Gebouwde omgeving en Elektriciteit. Het doel is dat de dertig energieregio's in 2030 samen 35 Terawattuur (TWh) aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land opwekken.

Noord-Holland Zuid (NHZ) is één van die dertig energieregio's met als doel in 2030 2,7 TWh te behalen. De regio Noord-Holland Zuid is onderverdeeld in zes deelregio's: Amstelland, Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, Haarlemmermeer, IJmond & Zuid-Kennemerland en Zaanstreek/Waterland. De 2,7 TWh zal behaald moeten worden door inzet van diverse duurzame bronnen in benoemde regio's.

In de RES 1.0 is de ruimtelijke opgave die de opwek van hernieuwbare energie met zich meebrengt verkend. Windturbines en zonnepanelen zijn zichtbaar en vragen om zorgvuldige inpassing in het landschap. Hierbij is aandacht nodig voor ruimtelijke samenhang, een gedegen ruimtelijk ontwerp en koppeling met andere (ruimtelijke) opgaven. Ook moet rekening worden gehouden met voldoende ruimte voor de energie-infrastructuur.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Het eiland streeft naar een zelfvoorzienend eiland, o.a. door middel van het plaatsen van windmolens. De windmolens worden zorgvuldig ingepast in het landschap. De ontwikkeling is niet strijdig met de RES 1.0.

3.3.2 Stelling van Amsterdam

De Hollandse Waterlinies worden gevormd door de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam. De Stelling van Amsterdam is in 1992 aangewezen als provinciaal monument van Noord-Holland en kreeg in 1996 ook de status van Werelderfgoed (UNESCO). Het belangrijke principe van waterlinies is de onderwaterzetting van het land, zodat de vijand het te verdedigen gebied niet kan doortrekken.

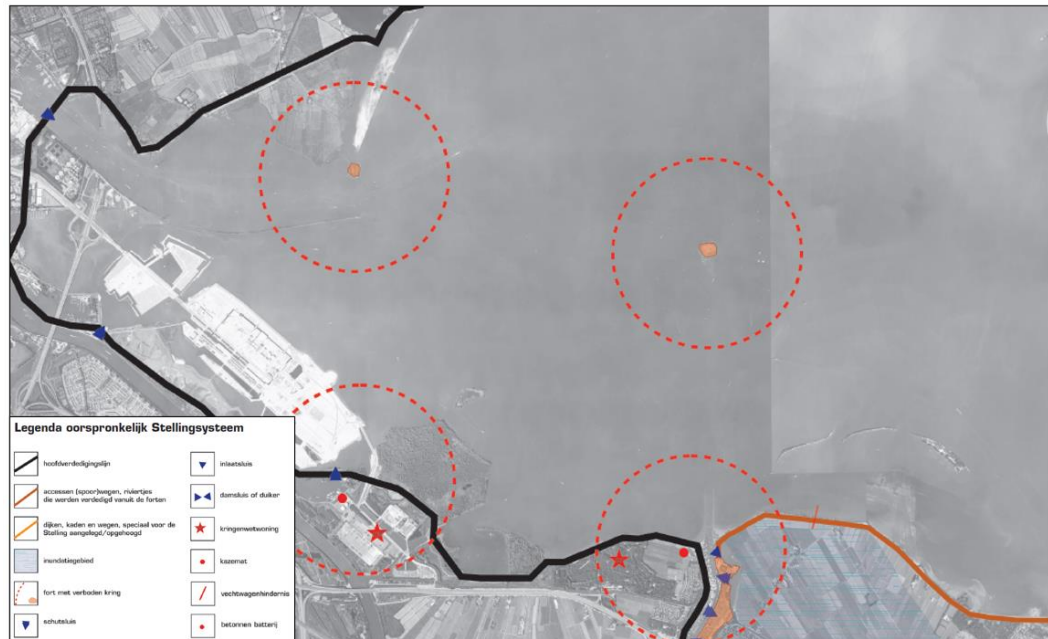
De nominatie van de Stelling voor Werelderfgoed werd gebaseerd op 3 de volgende criteria:

- (ii) Getuige van een interactie van menselijke waarden, over een bepaalde periode of een culturele regio, op het gebied van ontwikkelingen in architectuur of technologie, kunst, stedenbouw of landschapsarchitectuur.
- (iv) Een uitstekend voorbeeld van een bepaald type gebouw, een architectonisch of technisch ensemble of landschap, die één of meerdere betekenisvolle periodes in de menselijke geschiedenis verbeeldt.
- (v) Is een uitstekend voorbeeld van de wijze waarop de mens zich heeft gevestigd, het land gebruikte of gebruik maakte van de zee. Het is representatief voor een cultuur (of culturen) en in het bijzonder wanneer deze menselijke interactie met de omgeving kwetsbaar is geworden door de onomkeerbare veranderingen.

Tot de fronten van de Stelling van Amsterdam behoorden:

1. Het noordelijke front van Edam over Purmerend naar Uitgeest, bestaande uit 3 forten en 4 batterijen;
2. Het noordwestelijke front, van Uitgeest tot aan het Noordzeekanaal, met 3 forten en 1 batterij;
3. Het westelijke front, van het Noordzeekanaal tot de Haarlemmermeerpolder, bevattend de Linie van Spaarndam en bestaande uit 3 batterijen, het fort Penningsveer en de positie aan de Liede, samen 2 forten en 4 batterijen;
4. Het Haarlemmermeerfront, begrensd door de oostelijke en de westelijke ringdijk, met 4 forten en 1 batterij;
5. Het Zuiderzeefront van de Haarlemmermeerpolder bij Aalsmeer over Uithoorn, Waver-Amstel tot het fort Abcoude, met 3 forten en 2 batterijen;
6. Het oostelijke front, bevattende het fort Abcoude, het fort Nigtevecht en de vestingen Weesp en Muiden, oftewel 2 vestingen en 2 forten;
7. Het Zuiderzeefront bestaande uit de kustbatterij Diemerdam, het pantserfort Pampus en de kustbatterij bij Durgerdam: 1 fort en 2 batterijen.

In totaal bestond de Stelling van Amsterdam dus uit een linie van 2 vestingen (uitgerust als forten), 18 forten, waarvan 3 gepantserd, en 14 batterijen. In deze indeling werd het pantserfort IJmuiden niet meegerekend. De Stelling van Amsterdam is grotendeels op land aangebracht, maar er waren verdedigingswerken op het water – de Fortendriehoek. De Fortendriehoek bestaat uit Forteiland Pampus, kustbatterij bij Diemerdam en die bij Durgerdam. Pampus is het middelpunt van het IJ-meer en vormt daarmee de schakel in het Stellingsysteem. In onderstaand figuur is het Stellingsysteem weergegeven.

Figuur 3-4: Oorspronkelijk Stellingsysteem IJmeer (Bron Beeldkwaliteitsplan Stelling van Amsterdam, 2008)

Kenmerkend voor de Stelling van Amsterdam, en ook de Nieuwe Hollandse Waterlinie, zijn de militaire werken, zoals de vestingen, forten en batterijen en andere militaire objecten. Daarnaast het strategische landschap, zoals de hoofdverdedigingslijn, accessen en inundatiekommen. Ook het watermanagementsysteem (waterwegen en inundatiekanalen) zijn kenmerken voor de Stelling van Amsterdam.

De hoofdverdedigingslijn en de schootcirkels rond de forten zijn belangrijke elementen in het stellinglandschap. De hoofdverdedigingslijn markeert de grens aanval-verdediging en tevens de grens van de inundaties. Het geschutsvuur vanuit de forten kon tot 10 kilometer ver reiken, 'verboden kringen' tot 1000 meter markeren het gedeelte van de schootcirkel dat niet bebouwd mocht worden. De hoofdverdedigingslijn (zoals voormalige Zuiderzeedijk) en de schootcirkels rond de forten (zoals Pampus) vormen de kernzone van de Stelling.

In de kernzone is geen nieuwe bebouwing toegestaan in de gebieden die nog open zijn, denk hierbij aan woningen, bedrijfsterreinen en infrastructuur. Uitzondering hierop is bebouwing om de ruimtelijke kwaliteit van de Stelling van Amsterdam te verbeteren. De bebouwing dient ingepast te zijn in het landschap.

Van belang is dat de kernkwaliteiten van de Hollandse Waterlinies, en daardoor ook de Stelling van Amsterdam, niet worden aangetast. Dit geldt niet alleen in fysieke zin, maar ook voor de visuele integriteit. Dit houdt in dat de zichtbaarheid van de samenhang in het systeem en de zichtrelaties tussen de elementen (van de Hollandse Waterlinie) in stand worden gehouden. Het is van belang dat de schaal van de nieuwe ontwikkeling aansluit op die van de linie-elementen. Daarnaast dienen de ontwikkelingen de kernkwaliteiten te versterken. Zo kan de ontwikkeling kwaliteit toevoegen aan het gebied en de beleefbaarheid.

Nieuwe ontwikkelingen dienen bij te dragen aan de kwaliteit van het monumentale landschap, waar Pampus onderdeel van is. Dit houdt in dat ontwikkelingen alleen zijn toegestaan indien de ruimtelijke samenhang van alle stellingonderdelen wordt versterkt en niet in gevaar worden gebracht. Het niet zal leiden tot een significant hoger geluidsniveau in de open ruimte, en niet zal leiden tot significante aantasting van het groene en open landschap. Daarnaast dient de Schootscirkel rondom het Fort geheel open te houden, dit is een cirkel van 1000 meter. Ook de zichtlijnen vanuit Pampus naar de Kustbatterij bij Durgerdam en de Kustbatterij bij Diemerdam dienen open te worden gehouden.

Relatie tot de voorgenomen ontwikkeling

Forteiland Pampus behoort tot de Fortendriehoek, en zodoende tot de Stelling van Amsterdam. Het is van belang dat de ontwikkeling bijdraagt aan de kwaliteit van het monumentale landschap. De zichtlijnen naar de kustbatterij bij Durgerdam en Diemerdam komen niet in de knel. De windturbines die worden geplaatst zullen buiten deze zichtlijnen worden geplaatst, namelijk aan de oostelijke kant van het eiland, waar in het ontwerp van de Stelling van Amsterdam ook de windenergie was voorzien. Hiermee zal niets worden onttrokken van het zicht naar de kustbatterijen.

Het energiesysteem waar de windmolens toebehoren wordt ingepast in het eiland, zodat het geen afbreuk doet aan het monumentale landschap van het eiland, maar juist versterkt. Forteiland Pampus is van oudsher een middelpunt van de Fortendriehoek en zodanig een landmark in het IJmeer. Pampus is prominent zichtbaar, en heeft nooit een functie gehad om verdekt te zijn opgesteld op het water, maar juist nadrukkelijk aanwezig. De twee windturbines op het eiland zullen dit versterken, ook zal het de zelfvoorzienende identiteit van het Forteiland afleesbaar maken.

3.4 Gemeentelijk beleid

3.4.1 Omgevingsvisie Gooise Meren (Ontwerp) – Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied

Gemeente Gooise Meren bereidt zich voor op de nieuwe omgevingswet en heeft daarvoor een omgevingsvisie opgesteld. De Omgevingswet vraagt aan alle gemeenten en provincies een omgevingsvisie te maken. In de omgevingsvisie worden de gewenste ontwikkelingen vastgelegd met daarbij de achterliggende visie en waarden.

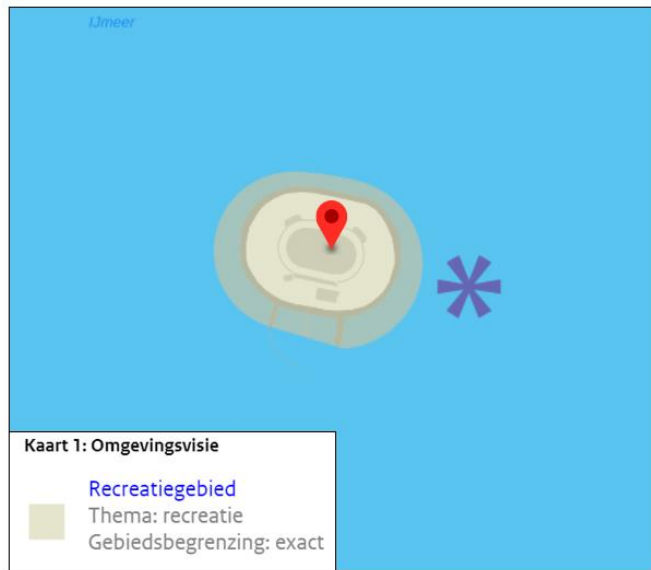
De gemeente wil de identiteit zo veel mogelijk behouden en versterken, waarbij de volgende kernkwaliteiten behoren:

- Goed leven in de Gooise Meren: ruim en rustig wonen met een hoge leef kwaliteit.
- Verbondenheid in de kernen met een uniek historisch en onderscheidend karakter.
- Een natuur- en erfgoedparel.
- Het hart van Nederland.

De gemeente wil graag de bestaande kwaliteiten versterken en nieuwe kwaliteiten toevoegen zoals duurzaamheid (klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit en circulariteit). Hiervoor heeft de gemeente een 'schijf van vijf' opgezet omtrent de ambities:

1. De leefomgeving (nog) mooier en gezonder maken
2. Samen werken en veilig op weg in de regio
3. Samen leven in de buurt, wijk en gemeente
4. Natuur- en erfgoedparels verder versterken
5. Verduurzaming inzetten als vliegwiel voor de toekomst

De gemeente wil de natuur en erfgoed in de toekomst versterken, zodat deze ook toegankelijk blijft voor de volgende generaties. Daarnaast worden de RES, klimaatbestendigheid en circulair gebruikt om als vliegwiel andere doelen te bereiken. Ze koppelen het monumentaal karakter aan duurzaamheid en klimaatopgaven. De gemeente wil het Forteiland Pampus behouden en versterken als recreatieve trekpleister. Zie ook onderstaand figuur, waar Pampus is aangewezen als Recreatiegebied.

Figuur 3-5: Uitsnede Omgevingsvisie kaart 1 - Recreatiegebied (Bron: Ruimtelijke plannen.nl)

De Gooise Meren wil de gemeente nóg aantrekkelijker maken voor bezoekers. De gemeente wil zorgen voor meer bekendheid bij groepen mensen die ze graag ontvangen, zoals natuur- en cultuurliefhebbers, fotografen en fijnproevers. Ze willen ook recreatiegebieden met elkaar verbinden. Hierbij gaat het ook om de grotere recreatiegebieden zoals Forteiland Pampus. De gemeente zet in op 'hoogwaardige' recreatie, waarbij massatoerisme zoveel mogelijk wordt voorkomen.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Forteiland Pampus is een belangrijk deel van het cultuur erfgoed in de Gooise Meren. De ontwikkeling van twee windmolens zorgt ervoor dat het eiland gekoppeld wordt aan duurzaamheid en de energietransitie. Zodoende past voorliggend project in de gemeentelijke omgevingsvisie.

3.4.2 Actieplan Samen Sneller Duurzaam Gooise Meren (2017)

De gemeente Gooise Meren is een betrokken en bevlogen gemeente als het gaat om de verduurzaming van Gooise Meren. De gemeente heeft de ambitie één van de meest duurzame gemeenten van Nederland te zijn en daarin ook een voorbeeld te zijn naar anderen. Een gemeente die inspeelt op de kracht en energie in de samenleving: duurzaamheid is een thema dat veel inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aanspreekt en hen inspireert tot activiteiten en projecten die bijdragen aan een samenleving waar men graag wil wonen, werken en recreëren. Hiervoor heeft de gemeente het Actieplan 'Samen Sneller Duurzaam Gooise Meren' opgesteld in 2017.

De bevologenheid en betrokkenheid van de gemeente uit zich op verschillende manieren.

- De gemeente is een samenwerkingspartner die in co-creatie met anderen de verduurzaming van Gooise Meren aanjaagt. De gemeente gaat verbinding en samenwerking met anderen aan en inspireert.
- Daarnaast faciliteert en ondersteunt de gemeente initiatieven uit de samenleving die bijdragen aan een duurzamer Gooise Meren. Dat kan met het beschikbaar stellen van kennis, bezien waar geld nodig is, bemiddelen bij het vinden van fondsen en het beschikbaar stellen van ruimten en faciliteiten.
- Tot slot pakt de gemeente haar verantwoordelijkheid op door zelf actief bij te dragen aan een duurzaam Gooise Meren. De gemeente geeft het goede voorbeeld in haar eigen 'huishouden' en in projecten en activiteiten in Gooise Meren.

Het actieplan staat voor de volgende duurzaamheidsopgaven:

- Alle gebouwen en woningen aangesloten op niet-fossiele energie in 2030.
- Slimmere en groenere mobiliteit.
- Een waarderende economie.
- Een afvalloze samenleving.
- Gezond lokaal voedsel.
- Biodiversiteit als maat der dingen.
- Duurzaam onderwijs.
- Samen Duurzaam voor(t)leven.

Relatie met de voorgenomen ontwikkeling

Forteiland Pampus draagt bij aan duurzaamheidsdoelen van de gemeente Gooise Meren. Met de ontwikkeling van twee windmolens (en de overige onderdelen van het energiesysteem) wordt een bijdrage geleverd aan de opgave om alle gebouwen in 2030 op niet-fossiele energie aangesloten te hebben. Het totale energiesysteem, waartoe de windmolens behoren, kan als voorbeeldproject dienen zowel in de gemeente, als landelijk en internationaal.

4 Milieu hygiënische aspecten

4.1 Bodem

Algemeen

De bodem moet geschikt zijn voor het voorgenomen gebruik. Bij een functiewijziging wordt bodemonderzoek noodzakelijk geacht, indien de wijziging tevens een wijziging naar een 'strengere' bodemgebruiksvorm inhoudt. Bij een bestemmingswijziging die een gelijkblijvend of minder streng bodemgebruik oplevert, wordt de bodemkwaliteit in het kader van de bestemmingswijziging niet noodzakelijk geacht.

Toetsing

Windmolens zijn geen milieugevoelige functies. Een onderzoek naar de vraag of de bodem geschikt is voor de beoogde functie is dan ook niet benodigd.

Conclusie

Het aspect bodem vormt geen belemmering voor onderhavige ontwikkeling.

4.2 Geluid

Algemeen

Geluidhinder kan ontstaan door verschillende activiteiten. De Wet geluidhinder bevat normen voor de toelaatbare geluidbelasting vanwege wegen, spoorwegen en geluidgezoneerde bedrijventerreinen ('industrieterreinen' in de zin van de Wet geluidhinder). Indien een nieuwe geluidsgevoelige functie wordt geprojecteerd binnen de zone van een weg, spoorweg of industrieterrein is akoestisch onderzoek noodzakelijk.

Toetsing

Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling is een beschouwing gedaan naar akoestiek door Antea Group³.

Geluidgevoelige functies van derden in de omgeving

Het eiland ligt geïsoleerd in het IJ-meer. De dichtstbijzijnde (geluid)gevoelige functies bevinden zich op meer dan 3 km afstand van het eiland. Gezien deze afstand, kan worden gesteld dat de geluidinvloed vanwege het Forteiland Pampus inclusief voorgenomen plannen op (geluid)gevoelige functies verwaarloosbaar is.

Bedrijfswoning

Op het eiland zelf is een bedrijfswoning aanwezig. Het gehele eiland is als één inrichting te beschouwen. Hieronder valt alle bedrijvigheid in- en om het eiland inclusief voorgenomen plannen.

---

³ Antea Group (2022). Kwalitatieve onderbouwing geluid herinrichting Forteiland Pampus.

Een woning die onderdeel is van de inrichting hoeft niet beschermd te worden tegen de (geluidbelasting van de) eigen inrichting.

Windmolens

Er worden twee windmolens op het eiland beoogd. Dit zijn relatief kleine windturbines van het type BW10 met een ashoogte van 15 en een rotordiameter van 10 meter en rotor oppervlakte van 78 m². Uit onderzoek (20230503_465957.113 Akoestisch onderzoek Windturbines) blijkt dat de geluidbelasting bij relatief korte afstanden van niet meer dan 100 meter al voldoet aan de geluidgrenswaarden ingevolge het Activiteitenbesluit (47 dB L_{den} en 41 dB L_{night}). Daarnaast is hier sprake van windturbines nabij water in plaats van een landelijke omgeving. Daar zal tevens de jaargemiddelde winddistributie hoger uitvallen dan de gemiddelde locatie in Nederland. Echter, gezien de forse afstand van meer dan 3 km tot geluidgevoelige functies, zullen deze omgevingsfactoren niet zorgen voor een significante geluidbelasting op die geluidgevoelige functies.

Dit wordt tevens onderschreven door de eerder uitgevoerde QuickScan voor Pampus ('210112-0465957.102-DD Pampus-geluid' d.d. 12 januari 2021 van Antea Group), waarin wordt gesteld dat in de Handreiking Bedrijven en Milieuzonering (VNG, 2009) richtafstanden zijn opgenomen voor windmolens. De minimale richtafstand bedraagt 100 meter voor windmolens met een rotordiameter van 20 meter. Er wordt derhalve ruimschoots voldaan aan deze richtafstand.

Conclusie

Uit de onderzoeksresultaten volgt dat de voorgenomen windturbines (2x BW10) een geluidsbelasting geven die ruim onder de grenswaarde ingevolge het Activiteitenbesluit ligt. Hiermee is aangetoond dat er aan de grenswaarden wordt voldaan. Daarnaast blijkt dat de afstand tot geluidgevoelige functies zodanig groot is (> 3 km) dat de beoogde windmolens op het eiland zeer waarschijnlijk niet zullen leiden tot een significante geluidbelasting op die geluidgevoelige functies (in Muiden en Amsterdam). Derhalve kan worden gesteld dat met de beoogde veranderingen sprake is van een aanvaardbare geluidssituatie en daarmee van goede ruimtelijke ordening in relatie tot het aspect geluid. Het aspect geluid vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.3 Luchtkwaliteit

Algemeen

De belangrijkste wet- en regelgeving voor het milieuaspect luchtkwaliteit is vastgelegd in Titel 5.2 Luchtkwaliteitseisen van de Wet milieubeheer (Wm). In samenhang met Titel 5.2 zijn de grenswaarden voor luchtkwaliteit in bijlage 2 van de Wm opgenomen. In Titel 5.2 Wm is bepaald dat bestuursorganen een besluit, dat gevolgen kan hebben voor de luchtkwaliteit, kunnen nemen wanneer aannemelijk is dat aan één of meer van onderstaande grondslagen wordt voldaan:

- a. Er wordt voldaan aan de in bijlage 2 van de Wm opgenomen grenswaarden;
- b. Het besluit leidt (per saldo) niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;

- c. Het besluit draagt 'niet in betekenende mate' bij aan de jaargemiddelde concentraties stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀);
- d. Het project is opgenomen in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (ook wel NSL genoemd).

Bij Titel 5.2 Wm horen uitvoeringsregels die zijn vastgelegd in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen. Het gaat daarbij onder andere om het *Besluit* en de *Regeling niet in betekenende mate bijdragen*, de *Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007* en het *Besluit gevoelige bestemmingen*.

Grenswaarden

De (Europese) grenswaarden voor de concentraties van luchtverontreinigende stoffen in de buitenlucht zijn vastgelegd in bijlage 2 van de Wet milieubeheer. Deze grenswaarden zijn gericht op de bescherming van de gezondheid van mensen en dienen op voorgeschreven data te zijn bereikt.

Besluit en Regeling niet in betekenende mate bijdragen (NIBM)

In het *Besluit niet in betekenende mate bijdragen (luchtkwaliteitseisen)* is vastgelegd wanneer een plan/project niet in betekenende mate bijdraagt aan de jaargemiddelde concentraties NO₂ en PM₁₀. Een plan/project draagt niet in betekenende mate bij als de toename van de jaargemiddelde concentraties in de buitenlucht van zowel NO₂ als PM₁₀ niet meer bedraagt dan 3% van de grenswaarde voor die stoffen. Dit komt voor beide stoffen overeen met een maximale toename van de jaargemiddelde concentraties met 1,2 µg/m³. Plannen of projecten die niet in betekenende mate bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit hoeven niet getoetst te worden aan de grenswaarden uit de Wet milieubeheer.

In de *Regeling niet in betekenende mate bijdragen*, die onder het gelijknamige Besluit hangt, zijn categorieën van gevallen opgenomen die per definitie 'niet in betekenende mate' zijn. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om een woningbouwontwikkeling van minder dan 1.500 woningen of een kantoorontwikkeling van minder dan 100.000 m² bruto vloeroppervlak. Deze ontwikkelingen hoeven dan niet nader onderzocht te worden op een eventuele bijdrage aan de luchtkwaliteit en hiervoor hoeft geen toetsing aan de grenswaarden plaats te vinden.

Beoordeling effect plan

Het voorgenomen plan maakt de ontwikkeling van twee windmolens. De windmolens stoten geen stikstofdioxide en/of fijnstof uit. Als gevolg van het project zal de luchtkwaliteit dan ook niet verslechteren.

Goede ruimtelijke ordening

Uit oogpunt van goede ruimtelijke ordening is gekeken naar de concentraties stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (zowel PM₁₀ als PM_{2,5}) ter plaatse van de voorgenomen ontwikkeling. Om een goed beeld te krijgen van deze concentraties is gebruik gemaakt van de resultaten uit de Atlas voor de

Leefomgeving (monitoringsronde 2020). De NSL-Monitoringstool heeft geen resultaten op het Forteiland Pampus.

De concentraties ter plaatse van de voorgenomen ontwikkeling zijn in onderstaande tabel in beeld gebracht voor de meest kritische stoffen in Nederland: NO₂, PM₁₀ en PM_{2,5}.

	2020	Maatgevende grenswaarde
Stikstofdioxide (NO ₂)	10-12	40
Fijn stof (PM ₁₀)	<15	31,2 ⁴
Fijn stof (PM _{2,5})	7-8	25

Tabel 4-1: Jaargemiddelde concentraties NO₂, PM₁₀, PM_{2,5} in µg/m³ ter plaatse van de voorgenomen ontwikkeling

In bovenstaande tabel is te zien de concentraties ruim onder de maatgevende grenswaarden voor deze stoffen liggen.

Conclusie

Het aspect luchtkwaliteit vormt geen belemmering voor de beoogde ontwikkeling.

4.4 Water

Op Rijksniveau en Europees niveau zijn de laatste jaren veel plannen en wetten gemaakt met betrekking tot water. De belangrijkste hiervan zijn het Waterbeleid voor de 21e eeuw, de Waterwet en het Nationaal Waterplan.

Waterbeleid voor de 21e eeuw

De Commissie Waterbeheer 21ste eeuw heeft in augustus 2000 advies uitgebracht over het toekomstige waterbeleid in Nederland. De adviezen van de commissie staan in het rapport 'Anders omgaan met water, Waterbeleid voor de 21ste eeuw' (WB21). De kern van het rapport WB21 is dat water de ruimte moet krijgen, voordat het die ruimte zelf neemt. In het Waterbeleid voor de 21e eeuw worden twee principes (drietrapsstrategieën) voor duurzaam waterbeheer geïntroduceerd:

- vasthouden, bergen en afvoeren: dit houdt in dat overtollig water zoveel mogelijk bovenstrooms wordt vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater. Vervolgens wordt zo nodig het water tijdelijk geborgen in bergingsgebieden en pas als vasthouden en bergen te weinig opleveren wordt het water afgevoerd.
- schoonhouden, scheiden en zuiveren: hier gaat het erom dat het water zoveel mogelijk schoon wordt gehouden. Vervolgens worden schoon en vuil water zoveel mogelijk gescheiden en als laatste komt het zuiveren van verontreinigd water aan bod.

Waterwet

⁴ Bij een jaargemiddelde concentratie PM₁₀ van meer dan 31,2 µg/m³ is sprake van meer dan 35 keer overschrijding van de grenswaarde voor de 24-uursgemiddelde concentratie PM₁₀ (50 µg/m³)

Centraal in de Waterwet staat een integraal waterbeheer op basis van de 'watersysteembenadering'. Deze benadering gaat uit van het geheel van relaties binnen watersystemen. Denk hierbij aan de relaties tussen waterkwaliteit, -kwantiteit, oppervlakte- en grondwater, maar ook aan de samenhang tussen water, grondgebruik en watergebruikers. Het doel van de Waterwet is het integreren van acht bestaande wetten voor waterbeheer. Door middel van één watervergunning regelt de wet het beheer van oppervlaktewater en grondwater en de juridische implementatie van Europese richtlijnen, waaronder de Kaderrichtlijn Water. Via de Waterwet gelden verschillende algemene regels. Niet alles is onder algemene regels te vangen en daarom is er de integrale watervergunning. In deze integrale watervergunning zijn zes vergunningen uit eerdere wetten (inclusief keurvergunning) opgegaan in één aparte watervergunning.

Nationaal Waterplan

Op basis van de Waterwet is het Nationaal Waterplan vastgesteld door het kabinet. Het Nationaal Waterplan geeft op hoofdlijnen aan welk beleid het Rijk in de periode 2016 - 2021 voert om te komen tot een duurzaam waterbeheer. Het Nationaal Waterplan richt zich op bescherming tegen overstromingen, beschikbaarheid van voldoende en schoon water en de diverse vormen van gebruik van water. Het geeft maatregelen die in de periode 2016-2021 genomen moeten worden om Nederland ook voor toekomstige generaties veilig en leefbaar te houden en de kansen die water biedt te benutten.

Toetsing

Door Antea Group is een watertoetsprocedure doorlopen in het kader van de complete herontwikkeling naar een duurzaam, zelfvoorzienend eiland, waarbij een nieuw entreegebouw en een compleet energiesysteem wordt ontwikkeld. Daartoe is een onderzoeksrapport opgesteld.⁵ Onderdeel van het energiesysteem is de ontwikkeling van twee windmolens. De effecten van de twee windmolens op het watersysteem zijn door Antea Group in een aparte memo (26 april 2023)⁶ getoetst. Voor de toekomstige situatie zijn onderstaande conclusies getrokken.

Eisen watercompensatie

Op basis van de beschikbare informatie wordt geschat dat de toename van de verharding door de aanleg van de windmolens beperkt zal zijn. Gezien de ligging van de windmolens (buitendijks) is er geen compensatie-eis van toepassing.

Oppervlaktewater, grondwater, vuilwater

De toekomstige windmolens hebben geen effect op het aanwezige oppervlaktewater(peil). Ook leiden de windmolens niet tot een wijziging in de grondwaterstand. Het aspect vuilwaterafvoer is niet relevant bij windmolens.

Waterveiligheid

---

⁵ Antea Group (9 november 2022). Watertoets St Forteiland Pampus

⁶ Antea Group (26 april 2023). Waterparagraaf windmolens

Ter bescherming van het toekomstige entreegebouw (dat buitendijks ligt), dient een waterkering tot minimaal NAP+1,15m gerealiseerd te worden om een 1:100 belastingsituatie veilig te kunnen keren en golfoverslag tot een acceptabel niveau te beperken. Dit blijkt uit de watertoets zoals uitgevoerd door Antea Group (september 2022). De toekomstige windmolens hebben geen effect op de beoogde waterkering.

Conclusie

Het aspect water vormt geen belemmering voor onderhavige ontwikkeling.

4.5 Flora en Fauna

Algemeen

Per 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (Wnb) in werking getreden. Deze wet heeft drie wetten vervangen: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. Provincies bepalen voor hun grondgebied wat wel en niet mag in de natuur. Zij zijn verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Rijksoverheid is alleen nog verantwoordelijk voor de ontheffingsaanvragen en de gedragscodes. De wet kent twee sporen, namelijk een gebiedsgericht en een soortgericht spoor. De Wnb richt zich op de bescherming van:

- Natura 2000-gebieden;
- Soorten van de Vogelrichtlijn;
- Soorten van de Habitatrichtlijn;
- 'andere soorten' (onderdeel A 'fauna' en onderdeel B 'flora').

Het Natuur Netwerk Nederland is niet verankerd in de Wet natuurbescherming, maar wordt beschermd via het provinciaal beleid.

Toetsing

Bij de toetsing is onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. Ten behoeve van de voorgenomen ontwikkeling is een natuurtoets opgesteld door Antea Group⁷.

Gebiedsbescherming

Forteiland Pampus is gesitueerd te midden van het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer, maar maakt hier zelf geen onderdeel van uit. Het eiland valt niet binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied, deze is direct aan het forteiland begrensd. In paragraaf 4.6 van voorliggende ruimtelijke onderbouwing wordt hier verder op ingegaan.

---

⁷ Antea Group (2022). Natuurtoets en Voortoets: Herinrichting Forteiland Pampus.

Figuur 4-2: Forteiland Pampus (rood omcirkeld) t.o.v. Natura 2000-gebieden in de omgeving. Vogelrichtlijngebieden zijn weergegeven d.m.v. blauwe vlakken en Habitatrichtlijngebied is weergegeven d.m.v. groene vlakken. Bron: AERIUS calculator

Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer is een Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebied. Voor het Natura 2000-gebied Markermeer & IJmeer zijn 2 habitattypen, 3 habitatsoorten, 2 broedvogelsoorten en 18 niet-broedvogelsoorten aangewezen.

In de nabijheid van het projectgebied komen beide habitattypen niet voor. Van de habitatsoorten wordt alleen meervleermuis in/ nabij het projectgebied verwacht. Verder worden vooral vogelsoorten van open water nabij het projectgebied verwacht en vogelsoorten die het grasland op Forteiland Pampus en het open water gebruiken om te rusten en foerageren, zoals ganzen en eenden. Naar aanleiding van deze bevindingen is een terreinbezoek uitgevoerd. De resultaten daarvan zijn weergegeven in onderstaand tabel.

Tabel 4-2: Mogelijk aanwezige beschermde soorten in het projectgebied

Soort	Beschermings-regime	Aanwezigheid	Toelichting
Vogel met jaarrond beschermd nest [gierzwaluw, boerenzwaluw,	Artikel 3.1	Nesten van boerenzwaluw aangetroffen, (nog) geen nesten van de andere	Nesten van boerenzwaluw aanwezig in het fort. Daarnaast is het fort geschikt voor de gierzwaluw, huiszwaluw en spreeuw.

huizwaluw, spreeuw]		soorten aangetroffen.	
Algemene broedvogels	Artikel 3.1	Waarschijnlijk	Waarschijnlijk nesten aan de noordzijde van het eiland.
Vleermuizen [meervleermuis]	Artikel 3.5	Nog onduidelijk	Potentiële verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied in/ nabij het projectgebied.

In het fort zijn nesten aanwezig van de boerenwaluw. Daarnaast kunnen nestplaatsen van gierzwaluw, huizwaluw en spreeuw op het forteiland niet worden uitgesloten. De soorten foerageren in en nabij het projectgebied. De plaatsing van de windmolens kan een negatief effect hebben op deze soorten en hun essentiële leefgebied.

Over meervleermuizen is het bekend dat er kolonies aanwezig zijn ten westen en oosten van het Natura-2000 gebied en dat deze meervleermuizen foerageren in het Natura-2000 gebied Markermeer & IJmeer. Onder de kop 'Passende beoordeling' wordt hier verder op ingegaan.

Optische verstoring

Bouwwerkzaamheden kunnen verstoring geven door licht, geluid en resulteren in optische verstoring. De werkzaamheden zijn van tijdelijke aard. Na de werkzaamheden kunnen de soorten weer gebruik maken van het projectgebied zoals voorafgaand aan de werkzaamheden. Er is in de omgeving voldoende alternatief leefgebied voor de soorten. De soorten zijn mobiel en kunnen het verstoorde gebied tijdelijk verlaten. Op en nabij het eiland is al sprake van verstoring door de aanwezigheid van toeristen en boten. Vanwege de reeds aanwezige verstoring van mensen en licht in het projectgebied, het gegeven dat er in de omgeving voldoende alternatief gebied aanwezig is en het gegeven dat soorten elders kunnen uitwijken (mobiel zijn), kan gesteld worden dat de optische verstoring en verstoring door licht en geluid als gevolg van de werkzaamheden niet zal leiden tot significant nadelige effecten voor soorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden.

Effecten windmolens

Voor de meervleermuis en vogels zijn als gevolg van de plaatsing van de windmolens drie negatieve effecten mogelijk: sterfte als gevolg van een draaiende rotor, barrièrewerking en overige verstoring (licht, geluid, mechanisch). Significante gevolgen op de meervleermuis en vogelsoorten waarvoor instandhoudingsdoelen gelden kunnen niet op voorhand met zekerheid worden uitgesloten. Een Passende Beoordeling is nodig om hier uitsluitsel over te geven.

Passende beoordeling

Door Antea Group is een passende beoordeling uitgevoerd (2 mei 2023)⁸.

---

⁸ Antea Group (2 mei 2023). Passende beoordeling windmolens Pampus: potentiële effecten op vogels.

Ten behoeve van de realisatie (aanlegfase) van de twee windturbines worden geen bomen gerooid of gebouwen verwijderd. Aantasting van verblijfplaatsen van vleermuizen is daarom uitgesloten. Van aantasting van vaste verblijfplaatsen voor vogels met jaarrond beschermde nesten is als gevolg van de ingreep derhalve ook geen sprake. Daarnaast is in de huidige situatie al sprake van geluids- en optische verstoring door de bestaande bedrijfsactiviteiten, zodat additionele verstoring in de aanlegfase uit te sluiten is. Broedvogels kunnen aanwezig zijn op de locatie waardoor deze niet uit te sluiten zijn. Om deze reden dient tijdens het broedseizoen circa maart tot en met juli⁹ een broedvogelcheck uitgevoerd te worden alvorens werkzaamheden kunnen plaatsvinden.

Voor de gebruiksfase is door te toetsen aan de 1% mortaliteitsnorm per soort vastgesteld of de gunstige staat van instandhouding (mogelijk) in het geding komt. Daaruit blijkt dat er (bij een worst-case benadering) een overschrijding van 1% van de mortaliteitsnorm aan de orde is voor een aantal vogelsoorten, en dat er een aantal soorten zijn waarbij een relatief hoge fictieve natuurlijke mortaliteit berekend is. Echter, op basis van de soort specifieke beoordeling kan geconcludeerd worden dat ook voor deze soorten geen effecten op de gunstige staat van instandhouding aan de orde is. Daarnaast is de verwachting dat er weinig aanvaringsslachtoffers zullen zijn vanwege het zwart maken van één van de wieken van de windturbines. Vogels die overdag vliegen krijgen daardoor een visueel zwart vlak te zien omdat de rotorbladen met een snelheid van 40 tot 80 rotaties per minuut ronddraaien.

Effecten op vleermuizen kunnen uitgesloten worden vanwege het feit dat de windturbines de gehele nacht stil gezet worden. Hierdoor staan de windturbines stil in de periode dat vleermuizen actief zijn.

Tabel 4-3 Overzicht conclusies en vervolgstappen soortbescherming

Soort (groep)	Aanwezig in projectgebied?	Is er sprake van een overtreding?	Is een ontheffing noodzakelijk?	Is het project uitvoerbaar?
Vogels: Algemene vogels (zie tabel 4.2 voor lijst met betreffende soorten)	Ja, een aantal soorten	Ja	Ja	Ja, Voor de betreffende soorten komt de gunstige staat van instandhouding niet in het geding
Vleermuizen	Windturbines worden stil gezet tijdens vliegperiode vleermuizen	Nee	Nee	Ja

Tabel 4-4 hieronder geeft een lijst van vogelsoorten waarvoor een ontheffing moet worden aangevraagd. Het betreft de soorten die, op basis van het uitgevoerde onderzoek en geraadpleegde bronnen, voorkomen in de directe omgeving van Pampus. Aangezien het voor geen enkele soort volledig kan worden uitgesloten dat er sprake is van sterfte door het

⁹ Voor het broedseizoen wordt in het kader van de wet geen standaardperiode gehanteerd. Het broedseizoen is afhankelijk van klimatologische omstandigheden; dit houdt in dat het seizoen eerder dan wel later van start kan gaan en eerder dan wel later kan eindigen. Van belang is of er broedgevallen aanwezig zijn.

voornemen, dient voor al deze soorten een ontheffing aangevraagd te worden. Alleen soorten waarbij (mogelijk) sprake is van een overschrijding van de 1% mortaliteitsnorm, zijn nader geanalyseerd in voorliggend rapport. Voor andere soorten zijn effecten op de gunstige staat van instandhouding op voorhand uitgesloten.

Tabel 4-4 lijst met vogelsoorten waarvoor een Wnb-ontheffing aangevraagd dient te worden. Soorten die dikgedrukt zijn weergegeven, zijn nader beoordeeld in dit rapport en hiervan kon worden geconcludeerd dat geen sprake is van effecten op de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Voor overige soorten zijn effecten op de gunstige staat van instandhouding op voorhand uitgesloten

Soort waarvoor een ontheffing aangevraagd dient te worden				
Aalscholver	Bergeend	Boerenwaluw	Brikduiker	Buizerd
Dodaars	Fuut	Grauwe gans	Groenling	Grote zaagbek
Grote zilverreiger	Havik	Houtduif	~~Uzeend~~	Kleine karekiet
Krakeend	Krooneend	Kuifeend	Meerkoet	Merel
Middelste zaagbek	Pontische meeuw	Putter	Rotgans	Stormmeeuw
Tuinfluiter	Waterhoen	Waterral	Wilde eend	Winterkoning
Wintertaling	Witte kwikstaart	Wulp	Zanglijster	Zilvermeeuw
Zwartkop	Zwarte kraai			

Conclusie

Uit de passende beoordeling blijkt dat voor de aanlegfase voorafgaand aan de uit te voeren werkzaamheden een broedvogelcheck moet worden uitgevoerd. Voor de gebruiksfase blijkt dat effecten op vleermuizen kunnen worden uitgesloten aangezien de windmolens in de nachtperiode uitgezet kunnen worden. Voor diverse andere vogelsoorten (zie tabel 4-4) is voor de gebruiksfase gebleken dat geen sprake is van effecten op de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Desondanks wordt een Wnb-ontheffing aangevraagd. Geconcludeerd wordt dat het aspect soortenbescherming geen belemmeringen oplevert voor de ontwikkeling van de windmolens.

4.6 Stikstofdepositie

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. In deze wet worden drie eerdere wetten vervangen. Het gaat om de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) inclusief het Programma Aanpak Stikstof, de Boswet en de Flora- en faunawet. De bescherming van de Natura 2000-gebieden is ondervangen in onderdeel gebiedsbescherming (vervangt Nb-wet). Voor bestemmingsplannen is het toetsingskader voor deze gebieden in de basis ongewijzigd gebleven ten opzichte van de Nb-wet.

Als (een wijziging van) een bestemmingsplan negatieve gevolgen heeft voor de Natura 2000-gebieden kan het plan in beginsel niet worden vastgesteld. In dat geval moet het bevoegd gezag volgens artikel 2.8, van de Wet natuurbescherming (Wnb) eerst een passende beoordeling opstellen. Uit de passende beoordeling moet blijken dat de instandhoudingsdoelstellingen van de betreffende gebieden niet aangetast worden door het plan.

Toetsing

In de gebruiksfase is geen sprake van activiteiten die stikstofemissies met zich meebrengen, omdat de windmolens geen verkeersaantrekkende werking hebben. De windmolens zorgen na realisatie voor een daling van de stikstofemissie doordat een deel van de toekomstige energie op duurzame wijze opgewerkt wordt in tegenstelling tot de huidige situatie. Dit is een verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Ook in de realisatiefase worden gelet op de (tijdelijke) aard van het initiatief in combinatie met de afstand tot stikstofgevoelige habitattypen (ruim 6 kilometer in het Naardermeer) significant negatieve effecten op Natura-2000 gebieden niet verwacht.

Conclusie

Het aspect stikstofdepositie vormt geen belemmering voor de ontwikkeling.

4.7 Hinderlijke bedrijvigheid

Algemeen

Om te bepalen welke bedrijfsactiviteiten uit oogpunt van milieuhinder kunnen worden toegestaan, kan gebruik worden gemaakt van de systematiek van de VNG-brochure 'Bedrijven en milieuzonering' (editie 2009). In de VNG-brochure is een bedrijvenlijst opgenomen, die informatie geeft over de milieukeurmerken van verschillende typen bedrijven. In de lijst is, op basis van een aantal factoren (waaronder geluid, geur en gevaar), een indicatie gegeven van de afstand tussen bedrijven en hindergevoelige functies waarmee gemeenten bij ruimtelijke ontwikkelingen rekening kunnen houden. Het doel van milieuzonering is tweeledig:

- door het toepassen van milieuzonering wordt hinder ter plaatse van woningen of andere gevoelige objecten al in het ruimtelijk spoor voorkomen;
- door het toepassen van milieuzonering wordt aan bedrijven voldoende zekerheid geboden dat zij hun activiteiten duurzaam en binnen aanvaardbare voorwaarden kunnen uitoefenen.

Op basis van de indicatieve afstanden zijn de bedrijven op de bedrijvenlijst in de VNG-handreiking ingedeeld in milieucategorieën die variëren van categorie 1 (indicatieve afstand van 10 meter) tot categorie 6 (indicatieve afstand van 1.500 meter). Als aan de indicatieve afstand kan worden voldaan, is een activiteit qua milieuhinder inpasbaar. Enerzijds is dan ter plaatse van omliggende milieugevoelige objecten (waaronder woningen) sprake van een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, anderzijds heeft het bedrijf voldoende zekerheid dat de bedrijfsactiviteiten binnen aanvaardbare voorwaarden kunnen worden uitgeoefend.

Toetsing

Windmolens zijn opgenomen in de VNG-lijst van Bedrijven en milieuzonering. De Windmolens vallen in de categorie wiekdiameter tot 20 meter. De (wijde) omgeving van Forteiland Pampus kan getypeerd worden als gemengd gebied, aangezien er veel verschillende type functies aanwezig zijn. In onderstaand tabel zijn de richtafstanden weergegeven.

Tabel 4-5: Richtafstanden volgens VNG-handreiking

	Geur	Stof	Geluid	Gevaar
Windmolens	0 meter	0 meter	100 meter	30 meter

Op Forteiland Pampus worden geen gevoelige functies ontwikkeld zoals woningen. Daarnaast ligt het eiland geïsoleerd in het IJ-meer. De dichtstbijzijnde gevoelige functies bevinden zich op meer dan 3 km afstand van het eiland. De richtafstanden van de windmolens zullen niet reiken tot gevoelige functies.

Conclusie

Het aspect hinderlijke bedrijvigheid vormt geen belemmering voor de ontwikkeling.

4.8 Externe veiligheid

Algemeen

Met externe veiligheid wordt in het algemeen bedoeld op de grootte van het overlijdensrisico voor personen als gevolg van activiteiten met gevaarlijke stoffen. Het overlijdensrisico wordt veroorzaakt door branden en/of explosies van brandbare gassen en vloeistoffen en door giftige gas- of dampwolken als gevolg van ontsnaptingen van giftige vloeistoffen of gassen. Ook branden met giftige rookgassen kunnen een oorzaak zijn. Daar het in dit onderzoek gaat om aardgaswinning, worden de risico's voor de omgeving met name bepaald door branden en explosies.

De mate van externe veiligheid wordt bepaald door de grootte van drie te berekenen grootheden: het plaatsgebonden risico, het groepsrisico en de maximale-effectafstand. Deze begrippen worden hieronder nader toegelicht.

Toetsing

De beoogde windmolens behoren tot dezelfde inrichting als alle andere objecten op het forteiland Pampus. Op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer is een PR (plaatsgebonden risico) berekening daarom niet vereist.

Mochten de windturbines op een later moment in eigendom komen van een externe partij, waardoor de windmolens en de overige onderdelen op het eiland niet meer tot dezelfde inrichting behoren, dan mogen er geen nieuwe kwetsbare objecten binnen de PR 10-6 contour komen te

liggen. Als er nieuwe kwetsbare objecten mogelijk worden gemaakt op het Forteiland, zal dit bekeken worden.

Conclusie

Het aspect externe veiligheid levert geen belemmering voor voorliggende ontwikkeling.

4.9 Archeologie en Cultuurhistorie

Algemeen

In de Wet op de Archeologische Monumentenzorg is de verantwoordelijkheid voor archeologie(beleid) grotendeels bij de gemeentelijke overheid neergelegd. Gemeenten dienen archeologie te borgen in hun ruimtelijk beleid, bijvoorbeeld door dubbelbestemmingen voor archeologie op te nemen in bestemmingsplannen. Om dat te kunnen doen hebben veel gemeenten een archeologische beleidskaart gemaakt. Op basis van deze kaart kan rekening gehouden worden met archeologie in bestemmingsplannen en bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Op 1 januari 2012 is de wet Modernisering monumentenzorg (Momo) in werking getreden. Een belangrijke doelstelling van de Modernisering van de Monumentenzorg is het versterken van de koppeling tussen erfgoed en ruimte. Op grond van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) moet in de toelichting van een ruimtelijke ontwikkeling worden beschreven hoe wordt omgegaan met de cultuurhistorische waarden in het projectgebied of in de directe omgeving.

Het projectgebied maakt deel uit van het bestemmingsplan Landelijk Gebied Muiden (deels onherroepelijk in werking, vastgesteld 4-7-2013), Landelijk Gebied (deels onherroepelijk in werking, vastgesteld 19-6-2014) en Paraplubestemmingsplan Gooise Meren (ontwerp, 16-9-2021). Voor de twee eerstgenoemde bestemmingsplannen geldt hier een dubbelbestemming Waarde – Archeologie 3, waarbij een onderzoeksverplichting geldt indien grondwerkzaamheden groter zijn dan 50 m² en dieper gaan dan 35 cm -mv.¹⁰ Voor het laatstgenoemde bestemmingsplan geldt een dubbelbestemming Waarde – Archeologie 2, met een vrijstellingsgrens tot 50 m² en 30 cm -mv.

De gemeente Gooise Meren heeft sinds 2021 een nieuwe beleidskaart, waarin het projectgebied is opgenomen als militair erfgoed.¹¹ Daarvoor geldt volgens de kaart Waarde Archeologie 2, waarvoor een onderzoeksverplichting geldt voor grondwerkzaamheden met een oppervlakte vanaf 50 m² en 30 cm -mv. De voorgenomen ontwikkeling overschrijdt de vrijstellingsgrenzen ruim, en daarom is het noodzakelijk om hier archeologisch onderzoek uit te voeren.

Toetsing

Het Forteiland Pampus is aangelegd aan het einde van de 19^e eeuw als deel van de Stelling van Amsterdam. Hoewel er op het eiland niet gevochten is, is het na de Tweede Wereldoorlog wel gebruikt om onontpofte oorlogsresten te laten ontploffen. Er kunnen op het eiland resten worden aangetroffen vanaf het einde van de 19^e eeuw (met name aan de zuidzijde van het eiland en ter

---

¹⁰ www.ruimtelijkeplannen.nl.

¹¹ Van Rooijen en Voormolen, 2021.

hoogte van het bestaande en nieuwe paviljoen) en specifiek uit de Tweede Wereldoorlog. Het gaat daarbij voornamelijk om los vondstmateriaal, aangezien er geen sprake is van een intacte oorspronkelijke bodemopbouw. Aan de andere kant moet er ook rekening worden gehouden met verstoringen door explosies uit en na de Tweede Wereldoorlog.

Het eiland is een bijzondere plek van cultuurhistorische waarde, en er kunnen archeologische resten worden verwacht uit de nieuwe tijd. Omdat er in dit geval geen sprake kan zijn van een intacte bodemopbouw, is het hier niet zinvol om een booronderzoek uit te voeren, wat in de meeste gevallen de eerste stap is in een inventariserend veldonderzoek. Er wordt geadviseerd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren, om zo in kaart te brengen of er archeologische waarden binnen het projectgebied aanwezig zijn. Hierbij gaat het specifiek om resten van de voormalige bebouwing en het steenkolenpark. De proefsleuven dienen alleen te worden aangelegd op die locaties waar bodemverstoringen plaatsvinden. In het geval van het paviljoen kunnen de sleuven worden aangelegd na de bovengrondse sloop. Mocht het praktisch niet mogelijk zijn om een proefsleuvenonderzoek uit te voeren, dan kan dit ook worden gedaan in de vorm van een archeologische begeleiding. Er dient hoe dan ook rekening te worden gehouden met de verdenking op NGE, en eventuele onderzoeken die daarvoor benodigd zijn moeten voorafgaand aan of gelijktijdig met (in de vorm van een begeleiding) het archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.

Proefsleuvenonderzoek

Er is vervolgonderzoek gedaan voor archeologie, een proefsleuvenonderzoek voor de aanleg van de Forteiland Pampus is belangrijk cultureel erfgoed. In maart 2023 is een archeologisch proefsleuvenonderzoek uitgevoerd door middel van archeologische begeleiding. Tijdens deze begeleiding zijn geen onbekende fenomenen aangetroffen. Op basis van het onderzoek kan worden gesteld dat de vindplaats die is aangetroffen niet behoudenswaardig is gebleken en wordt het terrein vrijgegeven voor het aspect archeologie.

Cultuurhistorie

Pampus is onderdeel van het UNESCO Werelderfgoed Hollandse Waterlinies. Om de waarden van het erfgoed te beschermen is een Afwegingskader Energie Hollandse Waterlinies vastgesteld. De keuze om de windmolens te plaatsen als markering van en op de rand van het open schootsveld wordt akkoord bevonden vanuit de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed. Juist vanwege de ligging net buiten het open schootsveld vormt de realisatie van twee windmolens geen bedreiging voor de kernkwaliteiten en Outstanding Universal Values van het wereld erfgoed. De windmolens markeren de pregnantere aanwezigheid van het fort en is niet strijdig met de historische situatie toen de forten van de Stelling en Waterlinie militair geheim waren en gecamoufleerd in het landschap lagen. Ondanks de plaatsing van twee windmolens als verticaal element op het vlakke aanzicht van het fort is gelet op de relatief kleine ranke uitvoering van de windmolens en de bijdrage aan het zelfvoorzienend karakter wordt het acceptabel geacht. Het energiesysteem wordt ingepast op het eiland zodat de kernkwaliteiten worden niet in de knel komen, maar juist versterkt. De windturbines zullen het 'landmark' aspect van het Forteiland versterken.

5 M.e.r.-beoordeling

Algemeen

Bepaalde activiteiten kunnen belangrijke nadelige gevolgen hebben voor het milieu, waardoor het opstellen van een milieueffectrapportage (m.e.r.) of het verrichten van een m.e.r.-beoordeling noodzakelijk is. In het Besluit milieueffectrapportage is vastgelegd welke activiteiten m.e.r.-plichtig zijn en voor welke activiteiten een m.e.r.-beoordeling moet worden verricht. In onderdeel C van de bijlage bij het Besluit milieueffectrapportage zijn de activiteiten, plannen en besluiten opgenomen ten aanzien waarvan het maken van een milieueffectrapportage (m.e.r.) verplicht is. In onderdeel D van de bijlage zijn de activiteiten, plannen en besluiten opgenomen waarvoor een m.e.r.-beoordeling moet worden uitgevoerd.

Voor alle activiteiten zijn drempelwaarden opgenomen. Als een activiteit voorkomt in kolom 1 van de C- of D-lijst en de drempelwaarden uit kolom 2 worden overschreden, is een m.e.r. (onderdeel C) of een m.e.r.-beoordeling (onderdeel D) verplicht. Komt een activiteit niet voor in kolom 1, dan geldt er geen m.e.r.-(beoordelings)plicht.

Voor activiteiten die genoemd worden in onderdeel D, maar waarbij de drempelwaarde niet wordt overschreden, geldt de verplichting om na te gaan of toch een m.e.r.-beoordeling (of een m.e.r.) moet worden uitgevoerd. Het bevoegd gezag moet in zo'n geval nagaan of er sprake is van omstandigheden die - ondanks dat de drempelwaarden niet worden overschreden - aanleiding geven voor het verrichten van een m.e.r.-(beoordeling).

Toetsing en conclusie

In het besluit m.e.r. is uitsluitend een categorie windturbinepark (D22.2) opgenomen; hiervoor geldt een m.e.r. beoordelingsplicht. Voor windparken met drie of meer, en minder dan tien windturbines en met een gezamenlijk vermogen van minder dan 15 MW dient door middel van een vormvrije m.e.r.-beoordeling (aanmeldingsnotitie) onderbouwd te worden of er al dan niet een formele m.e.r.-(beoordeling) doorlopen dient te worden voor de omgevingsvergunning en het ruimtelijk plan. Het bevoegd gezag dient hier vervolgens een besluit over te nemen.

In voorliggend project gaat het om de ontwikkeling van twee windmolens. Dit valt niet onder een 'windpark' uit het Besluit m.e.r. en derhalve is het uitvoeren van een vormvrije m.e.r.-beoordeling niet noodzakelijk.

Ondanks dat voor voorliggende ontwikkeling in het kader van soortenbescherming een passende beoordeling is opgesteld (zie paragraaf 4.5), en daar in sommige gevallen een plan-mer plicht uit volgt, leidt dit bij voorliggende ontwikkeling niet tot een plan-m.e.r.-plicht. Dit omdat de twee windmolens voorzien zijn op een klein gebied, de gemeente bevoegd gezag is, de omvang van het gebied in verhouding tot het totale grondgebied van de gemeente klein is. Uit bovenstaande toets aan het Besluit m.e.r. blijkt reeds dat de ontwikkeling van twee windmolens een kleinschalige ontwikkeling is die geen m.e.r.-beoordeling vergt. Uit voorliggende ruimtelijke

onderbouwing blijkt dat de ontwikkeling geen negatieve gevolgen heeft voor het gebied en de omgeving.

Het uitvoeren van een (vormvrije) m.e.r.-beoordeling (nemen van een m.e.r.-beoordelingsbesluit) is niet noodzakelijk.

6 Economische en maatschappelijke uitvoerbaarheid

6.1 Ruimtelijke uitvoerbaarheid

In de voorgaande hoofdstukken is beschreven hoe de voorgenomen ontwikkeling van het Forteiland Pampus past binnen het overheidsbeleid. Er zijn geen milieukundige belemmeringen voor het ontwikkelen van twee windturbines op de planlocatie. De voorgenomen ontwikkeling is daarmee uitvoerbaar.

6.2 Economische uitvoerbaarheid

Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden vastgesteld welke kosten de gemeente en de initiatiefnemer op zich nemen. De gemeente heeft hierbij de onderzoek verplichting om de financieel-economische uitvoerbaarheid van het plan te toetsen.

Alle bouw- en aanlegwerkzaamheden worden gerealiseerd door initiatiefnemer. De plankosten zijn ook voor rekening van initiatiefnemer. De afspraken worden met betrekking tot planschade worden vastgelegd in planschadeovereenkomst tussen initiatiefnemer en de gemeente. Op grond van bovenstaande wordt geconcludeerd dat het plan economisch uitvoerbaar is.

6.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Gooise Meren heeft een positieve grondhouding aan te nemen ten aanzien van voorgenomen ontwikkeling. Met inachtneming van de genoemde voorwaarden kan de aanvraag omgevingsvergunning (uitgebreide procedure) verder uitgewerkt worden. Deze ruimtelijke onderbouwing is onderdeel van de Wabo-procedure. Alvorens de aanvraag definitief wordt ingediend, zal deze met de gemeente in een vooroverleg besproken worden.

In afgelopen maanden is er veelvuldig overleg geweest met provincie, gemeente en Rijksdienst voor Cultureel erfgoed voor deze projectontwikkeling. De adviezen van deze stakeholders zijn meegenomen in het ontwikkelproces van Forteiland Pampus.

6.4 Urgentie project

Aan Forteiland Pampus is een Europese Subsidie(REACT EU) verleend voor het realiseren van het energetisch systeem. Deze subsidie is erop gericht om het duurzaam energetisch functioneren van het eiland mede te financieren. Hoofdvoorwaarden van deze subsidies zijn dat de vergunningen zijn verleend en het project wordt gerealiseerd voor 31 december 2023.

7 Bijlagen

Bijlagen:

1. Cultuurhistorische waardenanalyse
  2. Kwalitatieve onderbouwing geluid herinrichting Forteiland Pampus Antea Group (2022)
  3. Akoestisch onderzoek windturbines Forteiland Pampus (Antea Group, 3 mei 2023)
- [memo]
4. Memo Waterparagraaf windmolens (Antea Group, 2023)
  5. Natuurtoets en Voortoets: Herinrichting Forteiland Pampus (Antea Group, 2022)
  6. Passende beoordeling windmolens Pampus (Antea Group, 2023)

De informatie die in dit rapport is opgenomen is uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n) en kan persoonlijke of vertrouwelijke informatie bevatten. Gebruik van deze informatie, door anderen dan de geadresseerde(n) en gebruik door hen die niet gerechtigd zijn van deze informatie kennis te nemen, is niet toegestaan. De informatie is uitsluitend bestemd om te worden gebruikt door de geadresseerde, voor het doel waarvoor dit rapport is vervaardigd. Indien u niet de geadresseerde bent of niet gerechtigd bent tot kennisneming, is openbaarmaking, vermenigvuldiging, verspreiding en/of verstrekking van deze informatie aan derden is niet toegestaan, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group en wordt u verzocht de gegevens te verwijderen en direct melding te maken bij security@anteagroup.nl. Derden, zij die niet geadresseerd zijn, kunnen geen rechten aan dit rapport ontleen, tenzij na schriftelijke toestemming door Antea Group.

Over Antea Group

Antea Group is het thuis van 1500 trotse ingenieurs en adviseurs. Samen bouwen wij elke dag aan een veilige, gezonde en toekomstbestendige leefomgeving. Je vindt bij ons de allerbeste vakspecialisten van Nederland, maar ook innovatieve oplossingen op het gebied van data, sensing en IT. Hiermee dragen wij bij aan de ontwikkeling van infra, woonwijken of waterwerken. Maar ook aan vraagstukken rondom klimaatadaptatie, energietransitie en de vervangingsopgave. Van onderzoek tot ontwerp, van realisatie tot beheer: voor elke opgave brengen wij de juiste kennis aan tafel. Wij denken kritisch mee en altijd vanuit de mindset om samen voor het beste resultaat te gaan. Op deze manier anticiperen wij op de vragen van vandaag en de oplossingen voor morgen. Al 70 jaar.

Contactgegevens

Zutphenseweg 31D
7418 AH DEVENTER
Postbus 321
7400 AH DEVENTER
T. +31 6 11371343
E. mirella.brienissen-sterkenburg@anteagroup.nl

www.anteagroup.nl

Copyright © 2022

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.